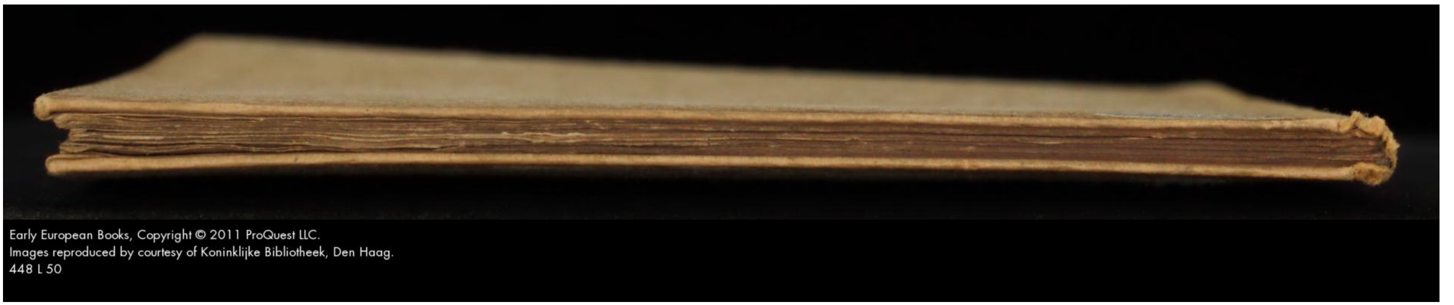
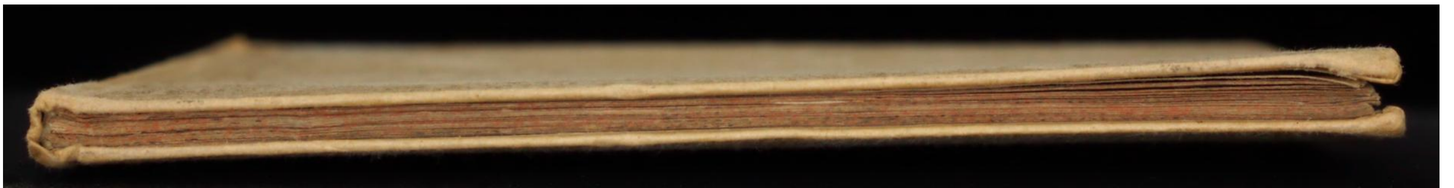
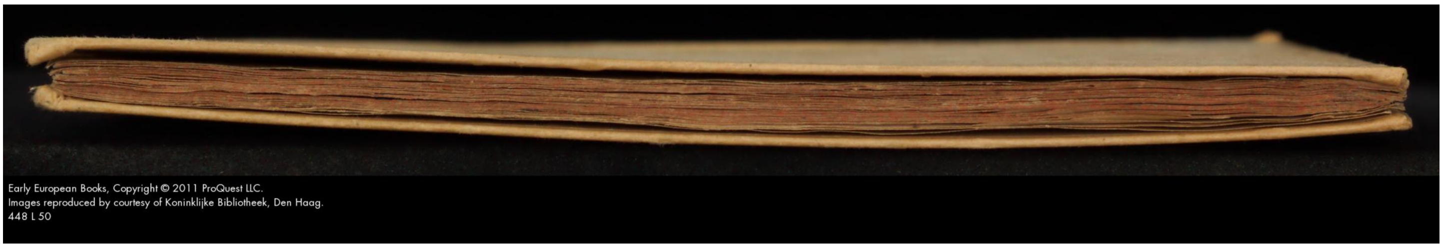

C. IULIUS CÆSAR,

OFTE

WRAECK Van VERMANDE VRYHEYDT.

TREURSPEL.

DOOR

Mr. IOHAN Van SOMEREN.

Imperium cum Libertate repugnat.

TOT DORDRECHT,

By *Petrus de Vlieger* Boeck-verkooper, woo-

Den Hoogh Edele Geboren *HEER*

CORNELIS VAN OUTSHOORN.

Ridder. Heere van *Outshoorn*, *Gnephouck*, *&c.* Burgemeester, ende gecommitteerde Raedt ter Admiraliteyt tot *Amsterdam.*

E Koninckl jcke Opper-macht, is by alle Staet-kundige, tegen de Vryheydt gestelt, ende de Vryheydt den breydel om deselve te betoomen; 't Gesagh dat een Opper-hooft, door de Wapenen, die hem vertrouwt zijn, verkrjight, is by die Machten, die 't hem aenbevolen hebben, seer bedenckelijck: alsoo de Krijghs-macht, de Sleutel van de Regeeringe in handen heeft. Nergens is dit meerder gebleecken, dan in de Roomsche Gedenck-schriften, by het voorbeelt van C. Iulius Cæsar; *wiens glorieuse Wapenen, by Macht van den Roomschen Staet, door soo veel gewesten zegenpralende, ende daer door het Imperateurschap gekregen hebbende, gebaert ofte ver-*

oorsaeckt heeft, haet en nijdt, by den ouden Roomschen Adel, ende de Aensienelijckste van den Raedt. De redenen, die de Opper-macht bekleeden, ende de Vryheydt staende houden, zijn hier, tegen den anderen, in balance gestelt. Ende alsoo in dese tegenwoordige Eeuwe, veel soo van't eene, als van't andere gesproken werd; hebbe ick by het afsterven van Vrouwe Maria de Vlamingh van Oudts-hoorn, U Hoogh Ed: Geboren *waerde Suster, mijn lieve Huysvrouwe Zal^r. uyt mijn oude Papieren, de doodt van sijn* Roomsche Majesteyt, *in* Treurspel *gebracht; die ick om de waerdigheyt van de stoffe, vrymoedelijck* U Hoog Ed: Geboren *toevoege. Op hope datter yetwes in mochte gevonden werden, dat* U Hoogh Ed: Geboren *sal aengenaem zijn. Biddende dit te willen ontfangen van die gene, dewelcke aen vele van* U Hoogh Ed: Geboren *beleeftheden, verplicht is. Ende tot een getuygenisse van mijne genegentheden, die ick tot* U Hoogh Ed: Geboren, *en des selfs Huys ende Familie hebbe,*

Als blijvende

U Hoogh Edele Geboren

ootmoedige Dienaer ende Broeder.

I. van SOMEREN.

Cicero

Cicero Libro 1. *Divinationum.*

QUÆ EST AUTEM GENS, AUT QUÆ CIVITAS, QUÆ NON EXTIS PECUDUM, AUT MONSTRA, AUT FULGURA INTERPRETANTIUM, AUT AUGURUM, AUT ASTROLOGORUM, AUT SORTIUM, (HÆ ENIM FERE ARTES SUNT) AUT SOMNIORUM, AUT VATICINATIONUM (HÆC ENIM DUO NATURALIA PUTANTUR) PRÆDICTIONE MOVEATUR?

KLINCK-DICHT.

Et bloed en was nauw lauw, in Cæſars hemt gebonden,
Of ſtracks ſoo was ſijn Geeſt ſijn Moordenaers aenboort,
En dreyghde met ſijn Toorts, dit yſſelijcke woort:
In der Philippen Veld, wy haeſt den and'ren vonden.
Het is u eygen ſtael, ſey hy, dat u doorwonden.
Of droeve Ballinghſchap, of yſſelijcke Koordt,
Of Peſt, of raſerny, u aenſlagh heel verſtoort.
De Hoofden vluchten ſtracks, doen ſy dees Maar verſtonden.
Dry jaren waren ſchaers, 't en eynde noch vergaen,
Of heel den Roomſchen Staet, die hadde langh verſtaen
Het eynde van haer al; Hoe yeder liet het leven.
Siet wat de Krijghs-macht doet, wanneer ſy heeft 't bewint,
Hoe ſy de Vryheyd ſelfs, door haer geweld verſlint;
Wie dat de Vryheyt mint, moet die noyt overgeven.

INHOUDT.

CAjus Julius Cæsar, *door de Roomsche Wapenen, vele ende machtige Oorlogen, in verscheyde gewesten des werelts gelucke-lijck uytgevoert hebbende, ende daer over vijf-malen gezegen-praelt, waer door tot het Imperateurschap geresen zijnde, raeckt in verdachtingh van den Roomschen Adel, en eenige van den Raedt, als daer by hare Vryheydt gehoont vindende: waer toe M. en D. Brutus, en C. Cassius, met die gene die van haer zijde zijn, besluyten* Cæsar *te vermoorden.* Cæsars *Gemalin, Calphurnia, door een sware Droom, sijn ongeluck te gemoet ziende, en daer in versterckt, door den Wisch-konstenaer Spurin, raedt sijn* Majesteyt, *uyt de Vergaderingh te blijven; Waer na hy hellende, werdt het van D. Brutus afgeraden, die met hem na den Raedt gaet, alwaer door die gene, die het werck aengenomen hadden, met dry-en-twintigh steken werd vermoort. Anthonius en Lepidus trachten door de Militie de Regeeringe aen de zij van* Cæsar *te houden, door het openen van* Cæsars *uytterste Wille. De Geest van* Cæsar *vertoont sich aen de Moorders, ende voorspelt haer aenstaende ramp, en volgende swarigheydt. Vertroost daer naer Calphurnia, met versekeringh van sijn ende haer Hayl in den Hemel, daer hy van de Rey van Hemel-liên werd heen gevoert.*

Het Thoneel is te Romen, begint met den uchtent, ende eyndight met de midder-nacht.

PERSONAEDJEN.

CALPHURNIA, *Gemalinne van Cæsar.*
CYRILLE, *Voedtster van Calphurnia.*
SPURIN, }
GNIPHO, } *Starkundige Wisch-konstenaers.*
C. JULIUS CÆSAR.
M. ANTHONIUS, *Roomsch Burgemeester.*
M. LEPIDUS, *Overste van de Ruytery.*
M. BRUTUS. }
D. BRUTUS. } *Romeynschen Adeldom.*
C. CASSIUS. }
ARTEMIDORUS.
CLITIPHO, *Cæsars Schilt-knaep.*
CÆSARS GEEST.
REY van ROMEYNSCHE VROUVVEN.
REY van HEMELLIEN.

CA-

CAIUS IULIUS CÆSAR.
OFTE
WRAECK *Van vermande* VRYHEYT.
TREURSPEL.
EERSTE BEDRYF.

Calphurnia. Cyrille.

Calphurnia.

Tijd'lijck overvloet van glory, die met Troonen
Mijn hayl'ge Echt-bandt komt van jaer tot jaer bekroonen,
En groeyt geduyrigh voort. Nu Romens 's werelts Vorst
Naer dese lippen haeckt, naer desen boesem dorst,
Naer dese oogen doelt, die noyt sijn minn' versaden
In 't bloeyen van mijn jeught; de Goden haer genade
Die is by my te groot: mijn heyl dat stijght te hoogh,
Daer d'overwinningh meest de Vorsten nederboogh.
Van 't groote werelt Ront, de Adelyckste Vrouwen,
My in dees' Eere-troon, met ootmoet onderhouwen;
Myn Cæsar die nu d'Aerd' heeft op den neck getreên,
Torst nu de groote Last, van 't gantsche Ryck alleen.
't Is Cæsar die de Kroon, van soo veel Vorstendommen,
Van Scepters won in 't Velt, door sijne Leger-drommen;
Maer hoe veel dat hy wint, noch sweeft sijn echte min,
Door Jongens, Posten, Boôn, staegh tot myn Kamer in.

Geen vyanden ſoo ſterck die hem ſijn liefd' verhind'ren.
Cyrille. Hy ſendt de Suſter, ja hy ſendt ſelfs d'echte Kind'ren,
Van die hy overwon: en menigh minne-pandt,
Dat niet en dient geſeydt, Mevrouw daer nevens vandt.
Geen tijd en werdt verſuymt Calphurnia te minnen,
Waer dat hy glory-praelt, of zegen komt te winnen.
Calphurn. My vleyt hy echtelijck, in 't koeſt'ren als ſijn Vrouw.
En ſchoon hy heeft geblaeckt in and're Echt en Trouw,
Uyt 't Ridderlijcke Huys van Coſſu Hoogh-geboren,
Of dat Cornelia was door de doodt verloren,
Pompeja was verhuyſt; Calphurnia die blijft,
Calphurnia die is 't, die hem de lend'nen ſtijft.
Dit heeft mijn ziel beroert, dat alle mijn gepeyſen,
Waer dat myn Cæſar is, ſtaegh met hem henen reyſen,
Myn ſinnen zijn by hem; wat dat hy denckt of doet,
Staegh wackert in myn ziel, myn echte minne-gloet.
De liefde die baert ſorgh, die doet my dickmael dromen,
Maer wat my deſe nacht, Cyrill' is overkomen
Dat heel ick in myn borſt, en 't maeckt my wonder bangh,
My dunckt dat deſen dagh, is duyſent dagen langh.
Ick ſchrick wanneer myn ziel, dien droom komt te herdenken.
Cyrille. Mevrouw zijn 't droomen, die en konnen niemant krencken,
Dat is een kleyne ſaeck: want droomen zijn bedrogh.
Calphurn. Dat geeft de groote Godt: maer 'k vrees wat anders, och!
Cyrille. Vertelt my doch u droom, miſſchien ſal ick yet vinden
Daer mé 'k uw droefheyt ſtelp.
Calphurn. Soo trooſt men ook de blinden.
Cyrille. Ontſluyt ons u Geſicht.
Calphurn. O Goôn indien ick kan:
Ghy weet Cyrille, hoe dat giſteren myn man

De

De Kayser, had genood veel van sijn Hovelingen
Ter Tafel, om wat los, en uyt den band te springen.
Hy dronck een glas of twee, meer dan hy plagh te doen,
Dus was sijn aensicht bly, sijn woorden wonder groen,
En trad soo wat ter zijd', van Scepters sware lasten,
En dreyghde met een dronck, dat hy my wou vergasten,
Op 't Kayserinne bed, om

Cyrille. 'k Weet ghy seggen wilt.

Calphurn. De maeltyt was gedaen, het gantsche Hof in stilt,
Wy gingen t'Beddewaerts; wy raken aen het rusten,
Ontrent de tweede waeck, naer onderlinge lusten
Van,

Cyrille. Dat is even veel.

Calphurn. Ons oogen vielen toe,
En 'k was,

Cyrille. Ja, ja, gelijck men wel magh dencken, moe.

Calphurn. Ick droom myn Cæsar van twee Leeuwen wierd verbeten,
En tot sijn ingewant en schenck'len opgegeten.

Sy beswijkt O droom! ô sware droom! Cyrill' ick heb geen macht:
O Jupiter! wat wil dees overdroeve nacht?

Cyrille. Mevrouwe laet my toe, ick help u op de beenen.

Calphurn. O droom! droom! ick beswijck, het dunckt my dat de steenen
My springen tegen 't hooft.

Cyrille. Mevrouw dien Elpen stoel
Die neemt tot uw gemack.

Calphurn. My dunckt dat iek hem voel.

Syverpooft O droom! droom! Och Cyrill' magh ick u wel vertrouwen?

Cyrille. Vertrouwen? hoe Mevrouw?

Calphurn. Myn Cæsar plagh te bouwen
Veel saken op de gront die hem de Wis-kunst boodt,
De Sterren wesen, of de Sonn' of Maen toe-schoodt,

Of die d'Aerds wigg'lery, in 't ingewant der Dieren,
Hem deên met offerhand of plecht'lickheden vieren,
Ick weet dat hy Spurin, wel voor den wijſten acht
Van dees verlichte luy, en haer verhooght geſlacht.
Ey haelt my hier Spurin, och laet ick hem vertellen
Wat Droom, en wat Geſicht, myn ſinnen dus ontſtellen;
Leydt hem in 't Kabinet. Geen Wacht of Hof-geſin
En werde hem gewaer. Wat heeft dit droomen in?

TWEEDE UYTKOMST.

Deſelve in haer ſtudieuſe ſpeculalien.

Spurinna. Gnipho.

Spurinna. WIe dat Natuurs gehaym, te rechte wil aenſchouwen,
Moet niet op vogel-vlucht, of ingewant vertrouwen,
Maer Godts-ſpraeck in 't gemoedt, of Goddelijck Geſicht
Dat ſtraelt eerſt op de ziel, gelyck een blinckent licht.
Gnipho. Een Geeſt Sweeft door 't heel Al en doet de Heem'len ſwieren,
En ſtreckt van boven neer op alderhande dieren,
En huyſt ſich in de Aerd, en 't groenende geboomt;
Ja ſelfs in 't hell Kriſtal, dat over 't Aerdrijck ſtroomt.
Dees kracht die 't lichaem roert, en kan geen lichaem weſen:
Want 't lichaem werd geroert, en niet dat roert. Voor deſen
Beſloot ick 't tegendeel.
Spurinna. De ziel onſienbaer woont
In 't lichaem over al, daer ſy ſeer duyd'lijck thoont,
Haer wonderlijcke kracht, van voeden, voelen, reden,
Doch elck op ſijn gewicht en maet.
Gnipho, De welgeſchickte leden,
Zijn woorden van de ziel, geſproken ſonder mondt,
De ſpraeck een Tolck van 't geen, men nauw bedencken kondt.

De

De dunne geesten zijn 't gereetschap van dit leven,
Of als Ziels-Rij-karos, om lustigh op te sweven.
De warmt de rechter-hand. Dees komend' van de Son
Des werelts hert verspreyt, sich vlietend' uyt haer bron,
Tot 's werelts buyten-schel. Hier eyndige haer krachten,
Want buyten 't uyterste en konnen ons gedachten
Niet wandelen. Vergeeftmé, ô groote Godlijckheyt!
Indien mijn mond wat min, dan 't vyerigh herte seyt.
Spurinna. Dees kracht die 't al doorboort, gelijck met suyv're stralen
De Son het Kristallijn, die heerscht uyt Hemels Zalen,
En b'arrebeyt 't heel AL, een ysselijck gevaer.
Gelijck op 't Harpen-spel, een konst-rijck Harpenaer,
Op sangh en maet-getal, de toonen weet te sling'ren,
Doorvlechtend' in de lucht, door 't roeren sijner ving'ren:
Gelijck een wacker geest, op wel-beslage Luyt,
Verlockt méwaerdelijck, de ziel ten ooren uyt.
Soo doet de werelts Geest: nu roert hy dese snaren,
Nu schut hy 't Aerdrijck, dan weêr hobbelende baren,
Nu weêr de kleyne wer'lt, doch al onsienelijck.
Ja selfs de Kegel-nacht, oock hoe vervarelijck,
En kan in 't minste niet, sijn arrebeydt beletten,
Soo seecker is 't beleyt, soo seecker sijne wetten.
Gnipho. Geen Sonne-licht of Lamp kan stralen op 't gesicht,
Van die het alles siet, en 't Lichaem heeft gesticht,
Dus onbegrijpelijck.
Spurin. Dat nimmer is te vatten.
Hier schuylt de wijsheyt selfs, hier haer verborge schatten.
Waer loopt ons wijs-geer breyn? 't Is best men stille swyght,
Eer men van dit gepeys, wel selver hinder kryght.
Gnipho. Indien de brose mensch, als kostelycke glasen,
Door Smelters wint-gebaer, seer konstigh opgeblasen,

Vertoonde aen 't gesicht, door sijn doorsichtigheyt
De timmeringh des mensch, die nu verborgen leyt
In 's Moeders doncker graf, de loop van negen Maen'en,
Ghy soudt gelijck voor 't hooft geslagen zijnde staen, en
Verdwalen in 't gesicht. Ey! siet het weecke breyn,
Het welck de gantsche wer'lt bevat met sijnen treyn.
Met wat een rassigheyt, bewegen haer de Beelden,
Die korts in 't buyten-werck op onse zielen speelden?
Dit is het Opper-hof, daer alles komt ter baen,
En waer de ziele heeft haer schilderyen staen.
Geen schilderyen die met konstige pinceelen,
Door Schilders handt geprent op houtene panneelen
Verlocken 't moedigh oogh, maer die ons lucht verstandt
Omcingelen rondom, geschildert sonder handt.
Spurin. Wanneer dan 't Hemels licht, send sijn onsichtb're stralen,
Dan gaet Vrouw PSYCHE vast, en çiert haer gulde Zalen
Met wijsheyt en verstant: Dus weet ick yder dingh,
En watter sal geschien hier naer; maer sonderlingh,
Dat Cæsar op dees dagh, yet droevighs sal gebeuren,
Hy slaet het in de wint, sijn Hof met open deuren,
Het droevigh ongeval, onwetende verwacht,
De Vorst die lacht my uyt, en neemt geen woorden acht.
Ick heb 't hem korts geseght, maer hy het niet geloofden,
Schoon dat ick waerheyt sprack, en spijkers sloeg met hoofden;
Dus moet hy eyndelijck, die op geen woorden past,
Versmachten in sijn waen.
Gnipho. Het eynde draeght de last.
Cyrille uit.
Spurin. Maer hoe, wat 's dat geseyt, een Juffer hier te komen?
My dunckt een van het Hof, dit schijnen my wel drómen;
Dit heeft wat wonders in, wel wat dit doch beduyt?
Hier in ons besigheyt, dat heeft een vremt besluyt;

Dit

Dit heeft wat wonders in, ſoet! ſoet! wat wil dit weſen?
Ick loof de Kayſerin begint den dagh te vreeſen
Die nu geboren is. *Laet ſien, ja 't is den dagh
Waer in ick Cæſars doot, door Maen en Sterren ſagh.
'k Moet hooren wat ſy ſeyd.

* Hy ſlaet ſijn boeckken open.

Cyrille. Spurin de laetſte woorden
Die ghy tot Cæſar ſprackt, Mevrouw in 't luyſt'ren hoorden,
Die brachten in haer ziel, vry veel bekommeringh.
Dan droomt ſy Cæſar werd vermoort door dolck of klingh,
Dan valt het Frontispies van 't hoogh Paleys ter neder.
Maer wat voorlede nacht, haer nu ontſtelden weder,
Dat was de ſwaerſte droom, die 'k immer heb gehoort.
Haer Majeſteyt verſoeckt, dat ghy, door d'achterpoort,
Van geene Wacht verſien, wilt tot haer komen binnen,
s' Is in haer ſtil vertreck, daer wy haer ſullen vinnen.
Kom, kom Spurin. *

* Hy packt ſijn ſpillen op Spurin volght.

Spurin. Ick volgh.

Gnipho binnen.

DERDE UYTKOMST.

Calphurnia. Cyrille. Spurinna.

Spurin. Op deſe Juffers laſt,
Doen ick in d'oeffeningh van Maen en Sterren vaſt
Mijn ſinnen had gehuyſt, in 't pit van beſigheden
Volgh ick Mevrouws gebod, wat oock de Goden ſmeden
Tot hayl of ramp van 't Rijck.

Calphurn. Hier wacht ick u Spurin,
Ick woud' u ſpreken, ſonder 't oogh van 't Hof-geſin.
Ick ben ſeer ongeruſt, ick droom de ſwaerſte dromen,
Die oyt een Kayſerin, ſijn immer overkomen.

Maer

Maer 't geen voorlede nacht, ô Goôn! my is gebeurt,
Vermoort my levendigh.

Cyrille. Mévrouw hoe dus getreurt?

Spurin. Mévrouwe met verlof, vertel my uw Gesichte,
Wie weet wat Artzeny, mijn kunst u toe kan richte;

Calphurn. De Kayser was met my, nu op het Ledekant,
Alwaer sijn echte min, ons meest te samen vand,
My docht ik voeld' een damp om hoog naer d'herssens klimmen,
En hoorde, soo 't my scheen, van verr' twee leeuwen grimmen,
Ick hoor, ick sie, ick sagh de muylen opgespart,
En twee paer kolen vyers; het quisp'len van haer start
Ginck als een dubb'le slangh, sy naderde met treden
Niet al te ras; dit was een kleyne wijl geleden,
Sy naeckten tot mijn Man, en dreygen moort, en vlam
Uyt d'oogen en de muyl, van hare staerten quam
Een uytgeschudde stanck; sy tegen aen het plucken
Al grensent van ter zijd; ick wil hem haer ontrucken,
Sy woeden des te meer, soo dat den bodem waeght,
En soo werd Cæsar tot de Schenckels afgeknaeght;
Het bloedt spat op mijn keurs: mits ty ick aen het karmen,
En schiet soo uyt mijn slaep, en druck op Cæsars armen,
Ick raeskal uyt den droom, en roep, Och! Cæsar och!
Hy andtwoordt sluymerend': Sus droomen zijn bedrogh.

Spurin. Een schrickelijcke droom.

Calphurn. Die heeft my soo doen treuren.

Cyrille. Ick hoop, Mevrouwe, daer en sal niet na gebeuren.

Spurin. 't Is 't wercken van de ziel, die nimmer rusten kan
Van haren arrebeyd, dan woeltse minder, dan
Beroertse 't teere breyn; sy doet twee poorten open,
Van horen d'een, de tweede yvoor gebouwt, daer lópen

Twee

Twee mymer-paden af, d'een droefheyt, d'ander vreught,
Thoont aen des menſchen ziel, hier uyt is dat ghy meught
Oordeelen dat Godt dreyght, doch God kan weder ſparen.

Cyrille. Mevrouw is 't mogelijck wilt Cæſar doch bewaren.

Spurin. Bewaren deſen dagh, want 't is van daegh den dagh
Waer in ick Cæſars doot, door Maen en Sterren ſagh.
Noch komt hier by, naer 'k hoor, dat Capys ſchenckel-beenen
Zijn uyt het nare graf, aen yeder een verſchenen,
Ja voor het Hof-geſin; De Stondt die haer ontbloot,
Sey d'oude Prophety, is die Juulus doot.
Mevrouw bewaert de Vorſt: wat kan ick meerder ſeggen,
Bewaert hem wel.

Calphurn. Ick ſal ſoo 'k kan, en 't overleggen,
Gaet heen.

Spurin. Godt hoe de Vorſt.

Cyrille. U kunſt geen loon ontfing,
Dit ſchenckt aen u Mevrouw een kettingh met een ringh.

Spurin binnen.

Calphurn. Daer ſchiet yet in myn ſin, de Kayſer die heeft heden
Den Raed by een doen ſpoen, gedaghvaert al de Leden
Van 't heele Lichaem, ick ſal bidden dat hy 't ſtaeckt,
Op dat hem daer, wie weet, geen ongeluck genaeckt.

Cyrille. Mevrouw dat 's wel bedacht.

Calphurn. Hier mé ſal ick bewijſen
Wat dat een Vrouw vermagh.

Cyrille. Dat is Mevrouw te prijſen.

Calphurn. Ick ſal 't met ſoet, met ſuur beproeven, en van als
Verſoecken, weygert hy, ick vliegh hem om den hals.

TWEEDE BEDRYF.

Cæsar. M. Anthonius. M. Lepidus. Met gestoet van Edelingen.

Cæsar. 't WAs Sylla, Heeren, die my Romen dé verlaten,
Als Marius beklom, de Borgemeester-staten
Van dese Heerschappy. Doen rocht ick eerst in 't velt,
En wierd als Edelman vrywilligh voorgestelt.
Ick dé mijn tocht en wacht, tot dat ons quam ter ooren
De doodt van Sylla, doen docht my was d'uur geboren
Om Romen weêr te sien: tot ons het Hoogh Gesagh
Van eerst Velt-mareschalck op neck en schoud'ren lagh.
De Schat-kist quam 'er by, dat gouw doe Spanjens klingen
Ter nederlaegh gebracht. Dat deed my vorder dingen
(Naer dat ick 't Rechterschap en Geestelijcken Staet,
En 't Dictateurschap selfs gekregen had te baet)
Om 't Borgemeesterschap, 't Roomsch volk dat waré vrienden,
Waer in Calphurnius my wonderlijcken dienden,
En tsedert gaf Belloon, den zegen aen ons zy,
Waer door dat ick ontfingh dees hooghste Heerschappy.
Anthonius Dat tuygen Vranckrijck in de tien vervloge jaren,
Dat Cæsar Romens Macht deed' op dien Boóm vergaren,
De Steden daer vermant, de volckeren gesien
In Romens heerschappy, met haer geboge knien.
Lepidus. Dat tuygen Engelandt, en Zwitzerlandt te samen.
Hoe swaer de Duytse wel het Roomsche sweert vernamen
Dat weet den Ouden Rhijn: ja tot den Indiaen,
De Rijcke Ganges selfs de Roomsche waep'nen gaen.
Van daer de Sonne rijst uyt 't Oosten tot het Westen,
Heerscht dese Monarchy in allerley gewesten,

Den Aerdtkloot is vermant.

Cæsar. Maer waer toe dit geſeyt?
Mijn Heeren 't was het u, ſoo wel als mijn beleyt,
Mijn Zegenpralen, die my Romen heeft geſchoncken,
Die waren door de deught van uwe Klingh geklonken,
Dies ick u ſtadigh danck, voor d'eer den Staet gedaen.

Anthonius Siet Romen is geruſt, en 't inlantſch vuur vergaen.

Lepidus. Pompejus donger om, hy had ſijn toegeſinden;
Hy meende heul en hayl, in 't Roomſche volck te vinden,
De Vorſten beyd' te velt, maer doen hy Cæſar ſagh,
Sijn oude krijghs-luy, ſtracks ſijn jeught ter neder lagh.

Cæſar. Wat wil dan Cæſar meer; my dunckt des Hemels kimmen,
Die neygen my ſtaegh toe, om tot haer op te klimmen.
'k En acht den Aerd-kloot niet, mijn Loden loopen af,
En wijſen dat dit vleeſch moet naer het nietigh graf.
Waer toe al d'yd'le gloor? Ick ben een menſch geboren,
De menſch is ramp op ramp, in 's levens lot beſchoren,
Tot dat de ſchrale doot hem dompelt in het ſlijck,
En dat de ziel haer vindt, in aller zielen Rijck.
De doot-kiſt en de wiegh, ſijn d'eynden van ons leven,
Die zijn van enckel pijn, en druck te ſaem geweven;
Aenſiet de manb're kracht, aenſiet de jonghlinghſchap,
En grijſen ouderdom des levens hooghſte trap,
Elck Hayligh heeft ſijn beurt om d'armen menſch te beug'len,
Soo dat de Reden ſelfs ſich nauw'lijck kan beteug'len,
Verruckt door wan-geloof, en tegen Goden ſtrijdt,
Terwijl hy in een ſtip ſich wentelt door de tijdt.
De ziel in 't vleeſch verhuyſt, vringht ſich in duyſent bochten,
Hier quelt haer arremoedt, daer vleeſchelijcke tochten,
Hier trots en hoovaerdy, daer ingenome ſpijt,
Daer rijckdoms quancelkint, die 't ſpel te grabbel ſmijt;

Hier taſt men Scepters aen, gelijck onrijpe druyven,
Om ſoo een laſtigh pack ſich op den hals te ſchuyven,
Onwetend' dat een Kroon, naer 't toetſen van de Reên,
Geplant op 't herſſen-dack, weeght als een Molen-ſteen.

Anthonius De Kayſer zy getuygh van dat hy 't machtigh Roomen
Met Reên en Kayſer-ſtaf, dus langh heeft moeten toomen,
Begraven in de ſorgh, als in een diepe kolck,
Ten dienſten van 't gemeen, en 't wonder Roomſche volck.

Cæſar. Dit grilt my door het breyn, ſoo dat de geeſten dutten,
En meeſt zijn uytgeſweet om 't algemeyn te ſtutten;
Want g'lijck de nieuwe Moſt beſtelt in 't open vat,
Het beſte van ſijn geur, door 't ope ſponſſi gat
Laet hoepelen ter ſluyp, ſoo moet ick 't keeſt van 't leven,
Door open oor en mondt, aen 't volck ten beſten geven.
Wat baet dees Elpen ſtoel of tackerige Kroon?
't Is waer geen eygen, maer een aengenome Soon
Had ick dees ſtaf gegund, wie weet of 't ſoo ſal vallen,
Den ouden Adel nijt dreyght my op 't Lijf te vallen,
Hoe dient dit beſt geweert?

Anthonius O Cæſar, 't is te vroegh
Dat u het noodt-gehaym noch naer de Sterren joegh,
De Rijck-ſtaf lijdt het niet, de Kroon krijght eerſt haer weſen,
De Staet haer heerſchappy, wie doet niet Romen vreſen?
Waer gaen ons waep'nen niet? wie klaeght van u gebiedt?
Waer vind men nu een Held, die vry geen voordeel ſiet
In deſe heerſchappy?

Lepidus. 't Rappier was langh aen 't roeſten,
Had niet u Majeſteyt, doen Gallien verwoeſten,
En Engelandt beklemt, en Switſerlandt de Lijn
Omtogen, en geboeyt de volck'ren van den Rhijn.

Hoe

Anthonius Hoe Rijck dat immer was dat preuts Alexandrijen
'tMoeſt echter het gebodt van Cæſars wetten lijen,
Schoon Romens vryheyt lé: maer hier dient op gelet
Dat die nu wetten geeft men hem geen wetten ſet:
Ick voel, ô Cæſar 'k voel, 't verraet dat is aen 't ſmoocken,
Den ouden Adel nijt, die wil ons t'ſaem wat koocken,
De ſaus is al te vuur, u Majeſteyt ſiet om,
Verſekere ſijn Wacht, met dubb'le Klingh en Trom,
U Helbaerdiers vermeert met dubbele geled'ren,
U gantſche Hof-ſtoet kleed met onder-harnas-kled'ren.
Cæſar. Dit 's Cæſar niet gewoon, die dick in 't norſch geberght
Op ſpits gekruynde klip, ſijn nacht-ruſt heeft geterght.
Ick gae van waer ick quam, mijn hooft ſtaet als de vreckers
Of raders van een klock des werelts tijden-reckers.
Of ſoo ghy 't beter wilt, is als een wereld-beeld,
Waer in het Roomſche Rijck met t'aengewonne ſpeeld.
Daer ginder leyd een Heyr, geſchift in ſijn quartieren,
Hier weêr een machtigh Fort, aen 't grenſen der Frontieren,
Daer gints een Vloot in Zee, die door de golven ſtreeft,
Waer voor der Griecken Vorſt, en rijcken bodem beeft.
En t'wyl myn deuſigh hooft, ſich troetelt op de pluymen,
Om d'afgeſloofde ziel van d'arrebeyd te ruymen,
Soo doet ſich Romen op, en als me'r wel op let
Ick legh in Romen ſelfs en Romen in mijn bedt.
Lepidus. Dus Cæſar ſweeft uw' ziel, in hondert duyſent ſorgen,
Van 's morgens tot den nacht, van 's avonds tot den morgen.
Wat ſpeelt natuur niet in een hand vol menſchen breyn,
Ey! 't geen ſy doet in 't groot, waerom dus in het kleyn?
Cæſar. 't Is Gods geſchoren wil: ick ben een menſch geſchapen;
Ick volgh de gantſche reſt.

En wierde noyt veracht, wanneer de Nijt yet brouwt
Een Vorst moet wesen koen, maer nimmer overstout,
Wanneer men is beducht voor Borgerlijcke lagen.
O Cæsar! souw 't niet zijn Calphurniaas behagen?
De Kayserin naer 'k hoor, die heeft een vremdt gesicht
Gehad van dese nacht, haer droefheyt wat verlicht,
Steld' haer ziel wat te vré.

Cæsar. Ick acht geen vijse droomen,
Of Wich'laers kosery, die losser dan de stroomen,
Uyt Star of handt-gekijck ons werden toegerelt.
Hy 's sot die wichelt, sotter die'r geloof in stelt.
'k Sta vast hier in mijn schoen, en 'k wil al willens bot zijn;
Want die 't toekomend' siet, die moet voorseker God zijn.
't Is Waer Anthonius, 't en gaet niet naer mijn wensch,
Maer wie leeft sonder leedt, ey wijst my soo een mensch.

Anthonius Men fluystert overstraet van Bruti Scepter-koortsen.

Cæsar. Neen Cæsar siddert niet voor sulcke vrevel-toortsen,
De Reex van Godes Raedt, die van den Hemel-top,
Reyckt plotselingh recht neêr tot op mijn grijsen kop,
Die streelt mijn rechter-handt, tot dat ick misschien heden,
Daer mé werd opgehijst, doch met geen menschen leden.
Dione 'k star-oogh vast, naer 't blauwe Star-gewelf,
En hoper u te sien, en oock te proncken selfs.

TWEEDE UYTKOMST.

M. Anthonius. M. Lepidus.

Anthonius SYn Majesteyt die had, de harssens vol gedachten.

Lepidus. Dat quam my niet vreemt voor, ick anders niet verwachte,
Hy heeft de doot, al langh van voren aengesien,
Wanneer hy dé in 't Velt syn vyandt voor hem vlien,

Dat blijckt wanneer hy vecht, een dartigh voet voor and'ren.
Anthonius Een vaſt-geſlote ziel, niet lichtlyck kan verand'ren.
Lepidus. D'opmerckingh die hy heeft ontrent het doodts gebaer,
Bevrijdt hem wel geruſt, uyt alle dat gevaer.
Anthonius Sijn onverwonne ziel, geen doot en komt te vréſen.
't Is beter ſeydt hy ſelfs, doot, dan vervaert te weſen.
De doot is maer een punt, een oogenblick, een ſnick.
Een onge-eynde doodt, een dagelyckſe ſchrick.
Den ouderdom en heeft noyt ruſtiger gedachten
Dan als die ſonder anghſt de doot-pyl kan verwachten.
Lepidus. Siet hoe hy is gemoet: myn avondmael gereet
Stond giſt'ren avond, daer de Vorſt ſijn tyd beſteed'.
Hy ſprack veel van de doot, en ick van Cyrus ſterven;
Hy vraeghde my, hoe't beſt was hier ſyn tyt te derven,
Of langhſaem in het bedt, of haeſtigh? Hy beſloot,
Dat wie het langhſte lagh, had d'alderhartſte doot,
De doot was ſonder pyn, als die ons komt beſtryden,
Soo ſprack ſyn Majeſteyt, dan geeft ſy weynigh lyden;
Want wat lyd doch de ziel niet in een oogenblick;
Een blick op nauwſt gevat, en geeft noch pyn noch ſchrick.
Anthonius Syn ziel ſtaet vaſt genoegh, maer al te groot vertrouwen
Dat ſiet men menighmael de grootſte Vorſten rouwen.
By ons dient opgepaſt, ghy hebt het hoogh-bewint
Van 't Peerde-volck, daer men meeſte ruſt in vind,
Wanneer het hap'ren wil, in Steden vol van lagen,
De Ruytery alleen, dat onheyl wech kan jagen.
En ſchoon aen my't bewint van 't Borgemeeſterſchap
Gegunt is, ſtel ick my als't klemt met d'uwe ſchrap.
Lepidus. Het raeckt ons yder een, ſoo ſy haer wit bereycken
Sy ſullen in ons bloet, haer moorders handen weycken,

En

En wat oyt Cæſar was met liefde toegedaen,
Niet een van 't Roomſche volck, en ſal haer kling ontgaen.
'k Beloof u trouw te zijn, hoe 't werck oock mocht uytvallen,
Anthonius Hier is vry trouw van doen, tot ſchutſel van ons allen.
Men ſiet waer 't henen wil, en paſt op ſijn geweer.
Wie lagen wederhoud, die doet maer tegenweer.

Rey van Romeynſche Vrouwen met een Weêr-klanck.

VRouw Echo die met hellen klanck,
Weêrkaetſt het droeve keel-geſanck;
En toon van Organen, en Velen,
Weet wonderlijcken naer te ſpelen,
Juyſt ſonder ſnaer-geſlagh of Fluyt,
Ay levert ons uyt Vlecht of Tuyt, *uyt.*
Het dubbelt ſnickend' tegenſpreken,
Hoewel g'uw jockerige treken,
Niet ſonder voortklanck uyten laet,
Hoe ſtaet het nu met Romens Staet? *Staet.*

Vrouw Echo Ledeloose Maeght,
Aen u is 't dat men droevigh vraeght,
Wy komen ons, by u verſchuylen, *Huylen.*
Ja huylen by de nacht als Uylen,
Wy zijn bedroeft tot in der ziel,
Soo Romens Stierman ons ontviel,
Wat raet, magh wel een Vrouwe ſpreken? *Preken.*
En is ſijn Vrouwe droom een Teecken. *Teecken.*
Soo ſpreeckt eens uyt u hol of dal,
Want ons uw ſtem behagen ſal. *'k Sal.*

Kan oock een Kroon omheynd met dicke wallen,
Wel van een Roomſchen Kayſers blinckent hooft,
Ontijdelijck van eer en kracht berooft,
Door onderſaten ſucht, ter neder vallen? *Vallen.*

Dat 's droevigh : maer wie kan den Hemel ſturen?
Kan oock 't tien-dubbeld draeyend Hemel-rat
Yet Schijn-geloofelijcks bedien van dat?
Geſchieden moet, of zijn 't maer ſotte curen? *vren.*

Het uurglas, doet ons dick in tranen waſſchen,
Want naer 't Orakel van een Wichelaer,
Soo loopt de Vorſt, van 't leven groot gevaer.
Doch wat voor teecken kan nu op hem paſſchen? *Aſſchen.*

Dat is noch al te vroegh, geen Kayſers daden
Verdiend' de vroege grafs vergetenheyt;
Maer oogen ſtadigh naer de eeuwigheyt,
Doch wat is 't beſte ſchut tegen 't verraden? *Raden.*

Ja raden dat 's een kunſt, wie kan 't beſluyten
Wat dat het Noodt-gehaym voert voor een lot,
Waer van het binnenſt leyt bewaert by Godt,
Wy vragen voort, wil Echo 't vonnis uytten. *Vytten.*

Wie magh uyt haet, dus tegen Cæſar vrocken?
Daer 't meeſte volck ſtaegh met een tranent oogh,
De Goôn tot hayl, van onſe Vorſten boogh,
Wie is het dan die 't volck dus op kompt rocken? *Rocken.*

Wie ſou miſdoen hem, die ſoo veel geleden
Voor Romen heeft, den Staet dus uytgebreydt,
Daer 't Prieſterdom hem niet dan hayl toeſeyt,
Wie kan yet quaets dan tegen Cæſar ſmeden? *Eden.*

Wat dat om hoogh de groote Goôn gebieden
Dat is by ons onwederſpreeckelijck;
Is 't dan niet beſt dat wy op 't Aerde Rijck
Gods werck eerbiedelijck laten geſchieden? *Schieden.*

DERDE BEDRYF.

Marcus en Decius Brutus.

Marcus. GEen dier op Aerden leeft, dat niet ſijn Vryheyt minde,
En tracht uyt ſlaverny, dat kleynoot weêr te vinde,
De menſch die overtreft de beeſten in 't vernuft.
Decius. Hoe is 't dan mogelijck, dat Romen langer ſuft,
En leeft in ſlaverny?
Marcus. De Vryheyts rijcke ſchatten,
Wie dat haer waerdigheyt niet kan met ſinnen vatten,
Dat is een Slaefſche ziel, die weerdigh werd geacht,
Dat hem de Vryheyt ſelfs ten poel van dienſten bracht.
Weeſt Ooſten ſlaverny, weeſt Syrien in banden,
Van uwe Vorſten; Doet u Hoofden offerhanden,
Gelijck men doet de Goôn, maer dat doet Romen niet,
Neen Romen nimmermeer, ſchoon 't uyterſte verdriet
Oock u gebracht had, door de klingh, in Cæſars Netten.
Decius. Wie dat de Vryheyt dempt, moet op ſich ſelven letten.
Wy letten op u Vorſt, hoe groot ghy zijt van macht,
Soo weet de Bruti ſijn, van 't over-oudt Geſlacht,
Van haer Voor-vaderen, daer zijnder meer te vinden,
Die nu als Leeuwen ſtaen, gereet u te verſlinden;
g'Ontſpringht haer klauwen niet, hoe ſeer ghy zijt bemand,
Hoe ſeer ghy 't gantſche Hof, mooght hebben op u hand.
Marcus. Siet eens ſijn jonckheyt aen, hoe hoogh ſijn ſinnen vlogen,
Syn droomen quamen ſtaegh, voor Wichelaren oogen,

Hy had ſijn Moer verkracht, dat dacht hem in den droom,
Decius. Ja ja, d'uytleggingh was, den Aerdt-kloot in ſijn toom.
Marcus. Hy had de Jong'linghſchap noch nauw'lijcks uytgetogen,
Of dorſt naer 't Prieſterſchap, van Jupijns Altaer poogen,
Om door dit hayligh ampt, het volck te houden blint.
Decius. Want, wat vertrouwd' men meer, dan 't Prieſterlijck bewint
En die 't gewijd bewaert, die eeren meeſt de volcken,
En dienen haer als voor Jupijns gewijde Tolcken;
Marcus. Ja blies haer in den ſin, het Hemelſche beſluyt,
En wiſt Echts-uytkomſt, voor den Bruydegom en Bruydt,
En na het ingewand van beeſt of and're dieren,
Wiſt hy den uytſlagh van haer levens-draet te ſtieren.
Decius. O wel-doortrapte vond, arghliſtelijck geleert,
Waer door dat yeder een, den menſch als Goden eert.
Marcus. Soo trock hy looſelijck, het oogh van vele menſchen,
Die hem tot hooger Staet en waerdigheden wenſchen,
Daer door kreegh hy den Staet van Opper-Richterſchap,
En rees ſoo metter tijt van d'een op d'and're Trap.
Decius. Dat 's waer, want wie kan doch, geraken tot een Kroone
Dan die in Prieſter-dienſt, gelooft werd voor een Soone.
Marcus. Geveynſdelijck verliet hy de Syllaenſche zij',
En hiel 't met Marius, en die van ſijn Party;
Want Sylla had te ſtraf, het volck tot hem gehouden.
Op Kottaes dochter, was 't dat hy hem meer vertrouwden
Want hier door vond hy meer het volck hem toegedaen.
Decius. Die 't volck behagen kan, die heeft haer lichts verraen.
Marcus. Pompejus wier daerom ſijn alderliefſte Swager,
En Kraſſus, want door dees, was d'ouden Adel trager
Geworden, in den dienſt van Romens Heerſchappy,
Decius. En ſiet door deſe wegh kreegh 't Roomſche volck op zij.

Marcus. Hy pooghden door dit doen, die al aen hem te houden,
En wist te troetelen, de Rijckste uyt den Ouden,
Bewees haer eer op eer, met stuypen van sijn hooft,
Waer door dat den Romeyn sijn vryheyd wierd gerooft,
De slaverny verweckt.
Decius. Wie kan geveynsder leven
Dan die 't gemeene volck sijn hoogheyt schijnt te geven?
Wie lockten 't immermeer, dan die 't geduyrigh spijst,
Door Vorsten Tafel is 't, dat hy licht hooger rijst.
Marcus. Maer 't bleef geen stond daer by, ons Oud-voorvad'ren wetten,
Wist hy door dese wys naer sijn gesagh te setten,
Verjough ons Ov'righeyt, en wie daer tegen was,
Den naem van sijn Geslacht men nimmer licht en las:
Verjough wel licht een wijf, oock sonder feyt of reden;
Een ander konde best sijn veynsery bekleden,
Schoon 't Cato niet beviel, het moester echter deur.
Decius. De veynsery die is een Schelmstucks achterdeur.
Marcus. Dorst hy niet Saturnyn syn vuyligheyt verbloemen,
Ja noch, van Catilijn syn Schellem-stucken roemen?
En Schoon dat oock Lucul den wack'ren Mithridaet,
Als zegenpralende, verwierp van eer en staet,
Soo deed hy echter, hem tot voor syn voeten buygen.
Decius. Des Vaderlandts Patroon, die zy hier van getuygen,
Den wack'ren Cicero, moest gaen in ballinghschap,
En Cato, die hem staegh hiel voor de Vryheyt schrap,
Die lé de banden mé waer mé men Schelmen boeyde.
Marcus. Siet, hoe de slaverny doen op haer trappen groeyde;
Doen was de dwing'landy tot in haer hooghste staet
Geresen. Soo der niet een vry Romeyn opstaet,
Uyt Adelycke stam, waer vallen dan de tyden?
Dees handt helpt Romen noch op huyden in 't verblyden.

Op huyden ſtaet den hoedt van Vryheyt in den top,
Ick dael van daegh in 't graf, of 'k ſie haer Hoogheyt op
Haer weelderige Koets.

Decius. En haer ontſpande Peerden,
Geen dwing'landy en ſal haer zeelen meer aenveerden.
't Is nu de tweedemael, dat hier de Vryheyt lijdt,
Om die te krijgen weêr, is't nu den rechten tijdt.

Marcus. Wie lijdt dit vreeu'ligh hooft, ſijn preutſe hoovaerdyen.

Decius. Die hooghmoedt moet den Raed, ja 'k ſegh den Staet ſelfs lyen.
En ſchoon wy zijn vergaert tot duyſent in 't getal,
Niet eens voor ons te ſaem hy ſijn hooft buygen ſal,
Noch rijſen van ſijn ſtoel.

Marcus. O grootsheyt bovenmaten!
Hoe ſouw een eel Romeyn niet ſulcken hooghmoet haten?
Niet vloecken ſulck bedrijf? O Goôn! ons eygen bloet,
Is't niet ſoo hoogh van ſtam, als dat van Cæſar doet?

Decius. Hy vraegt den Raedt geen raedt, maer volght ſijn eygen ſinnen,
En niemandt van ons al, kan op ſijn nortsheyt winnen.

Marcus. En voert ſijn Leger ſtaegh daer 't hem geraden denckt.
En ſchoon hy dick ons macht, en gelt-kiſt heeft gekrenckt,
Dat is hem even veel, het gaet niet van het ſijne.
Schoon hy de Ridderſchap in armoedt ſagh verdwijne,
Of op den bedel-ſack, ſagh loopen achter 't landt,
't Is hem al even veel, ſoo hy ſijn reeck'ningh vandt.

Decius. Wat laſten voelt den Staet, van al ſijn glory-pralen,
Ons Schat-kiſt weet ter noodt, die koſten aen te halen.
En wat hy krijght te buyt, dat blijft voor hem alleen;
Siet ſoo werdt kael den Staet, en 't Roomſche volck met een.

Marcus. Dien Balbus; die hem volght, die kan ſijn hart doen ſteyg'ren,
Tot fiere grootſigheyt; die brenght hem tot het weyg'ren

Van

Van Hoofsch en heusch te zijn, dat noyt een 's werelts Vorst
Gedaen heeft aen sijn Staet, of immer dencken dorst.
Pluym-strijcker, Tafel-vründt, Slampamper, vol gevreten,
Dat ghy aen Cæsar riedt, sal noyt den Raedt vergeten,
Wanneer die weerdelijck hem groete in sijn Stoel,
En onweêrweerdelijck sich thoonde in 't gevoel,
Van 't geen men aen hem dé: dat hebt ghy hem geraden,
Oorblaser als ghy zijt. Ick souw my selfs versaden
Wel Balbus in u bloed, maer ghy zijt zulcks niet waert:
Dat onverdraeghlijck stuck van u, den Raedt bewaert,
En 't leydt daer in 't gemoedt besloten, daer 't geschiede.
Ick sweer naer Cæsars doot, ghy 't schelmstuck niet ontvliede,
Ick sweer by dese Klingh, ghy Schelm, ghy moet van kant,
Of Brutus nimmer krijght op Cæsar d'overhandt.

Decius. Wat hooghmoedt slaet sijn tongh uyt by sijn eygen woorden,
Die ick en wie hem spreeckt, ja selfs den Raedt dick hoorden;
Soo 't Recht gekreuckt moet zijn, soo kreukt men 't om 't gebiet,
Men houdt het anders recht, en kreuckt het nergens niet,
En wijders vroom en goet; Maer om 't Gebied te winnen,
Soo moet men Schelms beleydt door fieltery versinnen.
Soo spreeckt hy menighmael, en keurt het voor een deught.
Hoe hooger Heerschappy, by hem hoe meerder vreught.

Marcus. MijnHeer dus gaet hy voort, syn hoogmoet neemt geen eynden,
Sijn Heer-sucht souw hy wel naer d'Antipoden seynden,
En sien wat volck daer woont. Den gantsche Aerdsche kloot
Die is hem noch te kleyn: en soo Jupijn aenbood,
Een tweede, noch eenmael om 't groote Rond te trecken,
Hy souw sijn wapenen oock tot die palen recken.

Decius. Soo speelt hy buytens huys oock met ons Leger-macht.
Maer hoe hy in de Stadt, een Borger-heer verkracht,

Soo hoogh als hy van Staet, weet van de marckt te dryven,
Om door dat middel, weêr ſijn eygen macht te ſtijven,
Dat tuyght ons Bibulus, die ſelfs in jaer en dagh,
Uyt vreeſe voor dien Norck, noch ſtraet, noch ſtegen ſagh.
Soo wat hy doet of denckt, 't moet na ſijn ſinne draeyen,
Syn haen moet Koningh zyn, en moet alleenigh kraeyen;
En ſoo der yemandt maer ſich ſelfs eens ript of roert,
Hy werd met Ballinghſchap, in banden wech-gevoert.
Marcus. Het meeſte dat my deert, is ſyn Geſtoet van knechten,
Om onſen aenſlagh niet te degen uyt te rechten.
Maer ſelver in den Raedt, daer moet het feyt geſchiên,
Daer heeft hy geen gevolgh van knechts of Edel-liên.
Decius. 't Is waer, 's Hofs vleyery die wil ons tegen loopen;
d'Hof-Jonckers ſtreelen, ja met benden, en met hoopen,
Die volgen Cæſar na. De moedighſte Soldaet
Verlaet de Vryheyt, om een kleyn gewin of baet,
En vlieght gelyck een veer, naer Cæſars woord-bevelen.
Marcus. Seght vry de vleyery weet ſoo haer Rol te ſpelen,
Dat niet een eel Romeyn derft ſpreken uyt ſyn mont,
Maer daer helt Brutus niet, die houd ſyn hert geſont,
Die lydt geen ſlaverny, noch geen Tyrannen langer.
't Heeft lang in my gebroeyt, myn ziel gaet daer van ſwanger,
Gelyck een ſwang're Vrouw, die 't jonge Schepſel port
Te baren, vringende tot 't eens geboren wort,
Naer pynelycke wee; ſoo krimp'len d'ingewanden
In my, om los te zyn van d'aterlycke banden,
Van ſpyt, van euvel-vrock, nu over langh gevat;
Want dat is dat ick al voor langh beſloten had,
Te weten, dat men moſt naer Romens Vryheydt ſpoeden,
Dat Romens Burgery, het ongeregelt woeden,

Moeſt ſtuyten dus of ſoo, van Cæſars Tyranny,
Of dat 't gemeene beſt ſouw raken in de ly.
Decius. Wie voor de vryheyt ſterft, die ſterft vol eere-pluymen.
't Is tijdt van dit geſpuys, den Roomſche Staet te ſchuymen.
Marcus. 't Is waer hy veynſt, maer ſiet ſijn moedigheyt die puylt
Ten mond en oogen uyt.
Decius. Seght vry hy heeft verruylt,
Sijn oud' vergete Schoen', en and'ren aengetogen;
Wie ſiet niet aen ſijn tred, en 't flick'ren van ſijn oogen,
Verklickers van 't gemoed, dat dit yet ſeggen wil.
't Is waer, hy toont geen bloed gewelt, maer houd hem ſtil;
Maer wie, dat met gewelt, of liſt den Staet ſijn wallen
Beſpringht geveynſdelijck, of komt op 't lijf te vallen,
Is ſchuldigh aen het hoon, dat men de vryheid doet,
Wanneer men ondermijnt, haer Lancy en haer hoet.
Marcus. Mijn Heer, niet al te plots, bedaer u heete vlammen,
Kijck eerſelingh te rugh, en ſpringht niet als de Rammen
In ſtickelende doorn, miſſchien wond gy u huyt,
Want ſoo ons voorſtel miſt, ſoo breeckt den bommel uyt,
En wy zijn lijveloos, den Kayſer daer-en-boven,
Vereerd' ons lijf en goed: men moet ſijn weldoen loven,
Al is den gever quaet, hy was niet in ons ſchuld,
Dus ſammelt, ſammelt wat, en hebt een uur geduld.
Decius. 't Gemeen gaet boven elck; mijn bloed ſinckt in myn teenen,
Als ick dit moeder-kint ſie ſoo bekreten ſpeenen,
Van 's Vryheyts groeyſaem ſock, en hagel-witte borſt.
Sla donder, blixem ſla, den vreveligen Vorſt.
Marcus. Hoe werd het arme Lam, als van een Tygerinne,
Gebloedvleckt en geſleurt; O Tammere Wolf-inne,
Die Tweelingh Helden-ſtof geſooght hebt aen u borſt.
Den donder ſla hem ſtracx die Vryheyt ſchaken dorſt,

Maer menschen moeten 't doen.

Decius. De schrand're ziel van wijlen
Servilius uws Moeders Bron, herschoor de stijlen
Van 't vallende gebouw, en plant'. onzijdigheyt
Flucx doe hy Melius ter neder had geleyt.

Marcus Tsa Brutus stofs genoegh, uw eyg'ne Gemalinne
Die port u tot de wraeck, die hare trouw en minne
Heeft overlangh getoont, en oock met bloet gemaelt,
Hoe dat sy van mijn Oom afkomstigh is gedaelt.

Decius. 't En is geen kleyne saeck een Dwingelandt te vellen,
Wie van 't vervalle Rijck de stijlen weet te stellen
In haer gewoone ploy, die voeght een goude Kroon,
En naer sijns levens-dagh den Hemel tot sijn loon.

Marcus. De Vryheyd gaet voor goud met teugen in geswolgen.
Een Ros vol moedigheyt dat slinger-oort verbolgen,
Geterght, smackt drijvende den Ruyter uyt dē Zael;
Maer knielt en torst sijn Heer, getemt door sachte tael.

Decius. Wie lijd een Konincks Naem in wijt-beroemde Steden?

Marcus. De Naem en is 'er niet.

Decius. Ey dat 's een arme Reden,
De daedt die brenght het mê, geen Kroon staet op sijn kop
Hy draeght hem nu in 't hooft, maer flus daer boven op.

Marcus. Laet dan 't wanschapen volck een 's Konincks Scepter vieren,
Die Vrouw Natuer bykans, gestelt heeft naest de dieren,
Uyt een geringen stof, wy volgen 's Vryheyts Wet,
Die op geen dwing'landy, van hoogheyt immer let.

Decius. O schamper ongeval, wat staet 'er al te lijden
Van een verwijfde Ziel? Hoe loopen oock de tijden?
Den Adelijcke stam, uyt Mars wel eer geteelt,
Leeft op den bedel-sack, als door den druck vereelt.

Dit lijdt niet ons Geslacht, eer hy de werelt dwingen
Sal met sijn korssel-hooft, soo zullen alle dingen
Recht averechts verkeert verwisselen haer aert.

Marcus. En 't Lam en Tyger-dier, te samen zijn gepaert.

Decius. Het licht dat heden siet, de bichelende Tranen
Des Roomschen Adeldoms, moet ons de wegh nu banen
Tot 's Vryheyts open velt. Mijn Heer komt rept u ras,
Gaen wy naer Cassius, de Vorst op 't leste gras.

TWEEDE UYTKOMST.

C. Cassius. Marcus en Decius Brutus.

Cassius. Wie dat een Rijck be-erft, daer vindt men kracht en reden,
Om met die heerschappy sijn Kind'ren te bekleden,
Maer die het werd gegunt, door hooger handt of macht,
Moet toesien dat hy niet sijn eygen Heer verkracht.
Dat hy geen banden past, aen haer door wiens bevelen,
Hy kreegh de Heerschappy, en kan de meester spelen.

Marcus. Wat dede Romen niet om eens ontlast te zijn
Van 't Koninghlijck gesagh? Hoe moest als doen de Lijn
Getrocken zijn, eer dat den Sevenste bequame
Het woordt, hoovaerdigh, of Tyran by doen en name?
Nu is 't noch slimmer, schoon geen Koninck werd gespeld,
Soo druckt ons Cæsars Klingh met Koninckklijck geweld,
En 't gaet den eygen wegh.

Decius. Had Romen oyt gedachten
Dat Cæsar souw den Staet, en 't Roomsche volck verkrachten?
Nochtans het komt 'er toe; de Vryheyd leydt verplet,
't Is tijdt dan, dat den Staet, hier op te degen let.

Cassius. Den Raedt die is 'et eens, ons namen staen geschreven,
Wie dat aen Romen, weêr de Vryheyt sullen geven.

Den Adel lijdt 'et niet, dat Cæſars Klingh of woord
De hoogheyt van den Staet, aldus ſmijt buyten boord.

Marcus. De Goden die den ſtandt, van Landen ende Steden,
Beſtieren van om hoogh, vermurruwt door gebeden,
En Wieroocks offerhand', die zegenen den dagh,
Waer in dat Romens Hayl en glans geſcholen lagh.

Decius. Den Sterren-Prins verlaet de damperige kimmen,
En port in volle gloor ſijn Zetel te beklimmen,
Hy ſla goed-gonſtelijck, ſijn oogh dan naer beneên,
Sijn uren metende, met Cæſars laetſte treên.

Caſſius. En ghy, O Avond-ſtar! ſchuylt achter de Tapeten
Van 't Hemelſche Palais, tot eens is afgeſleten
Den draet van Cæſars loop. Toon flus u avond-roodt,
Ontfonckt door Romens Hayl, en ſijn beſchoren doodt.
Soo janckt mijn yv'righ hert, te drincken van den bloede,
Te ſteken in ſijn zijd'. Mijn lendenen zyn moede,
En d'aderen vervult met enck'le bitterheyt.
Mijn ziel die wraack haer huys, 't en zy der Cæſar leyt.

Marcus. Dus ruck ick uyt myn Klingh; ſoo vorder ick de ſteke;
Soo vloeyt het lauwe bloed, gelijck een water-beecke,
Van boven nederwaerts; ſijn Tabbaert werd bevleckt;
Hy ſuyſſebolt, hy valt, ſijn leden zijn geſtreckt.
Dus maelt myn woelend breyn. Al moeſt ick heden ſneuv'len,
Ick ben dat al geruſt, ick vraegh na niemants euv'len.
Dat 's een rechtſchapen Man, en van geen ſlechten aert,
Die voor het Vaderlandt, uyt 't bloet ten Hemel vaert.
Wat ſeyt myn eygen bloet? waer dwalen u gepeyſen?
't Is hier geen tyt voor ons te dralen of te deyſen.
Spreeck op dan Brutus, ſpreeck: ick ſie aen uw gelaet,
Dat ghy de ſelfde zijt, en willigh tot de daet.

'tIs eens by ons voor al, en onderlingh besloten,
Doch woorden gelden niet, maer 't doen ontrent de Grooten.
Den eedt by ons gedaen, dient daet'lijck uytgevrocht,
'k Wouw dat ick deser uur, sijn bloed uytstorten mocht.
Want een van twee staet vast; of datelijck te sterven,
Of 's Vryheyts gulde pand, voortaen te moeten derven.
Ick kies de Vryheyt: wie weet hoe de sake loopt;
Daer komt wel lichtenis, ja daer men 't minst op hoopt.
Het moet 'er soo mé deur. Men sal hem echter leeren,
Hem in gegoten Beeld van God te laten eeren,
In wederwaerdigheyt van een geschapen mensch.
Cassius. Heeft oock een gulden Stoel. 'k Geloof hy sou allenghs,
Oock hier op Aerde wel een Hemel willen bouwen.
Marcus. Hy sal in korte tijdt, den Hemel kreyts aenschouwen.
Cassius. Ja, soo hy selfs meendt, hy 's Heere van den Tijt.
Decius. Hoe soo?
Cassius. Hy heeft benaemt met sonderlinge vlijt
De maent van Julius.
Decius. Hy sal die maent niet halen.
Cassius. Soo sal ten lesten oock syn naem te gronde dalen.
Hy droomt nu wederom, dat hy sijn Moêr verkracht,
En sy een Heer des wer'lts, gelyck hy eertyts dacht,
Doen hem de Wichelaers, dit door ooghwenckerye
Beduyden, omgekocht, vol loose schelmerye.
Marcus. Hy kus syn Moeder nu, wanneer hy staet beswyckt,
Door dese klingh geveld.
Decius. Dat men syn hand bekyckt
By Hex, of Tooveres,
Cassius. Met eenen oock syn wonden,
Die open, en vol bloets, syn wisse doodt verkonden.

Soo

Decius. Soo ſien wy 't Roomſche Rijck, weer in een bet'ren ſtant,
Dat door ſijn gulſigheyd van krijghs-liên is ontmant;
Ja ſelfs den dullen Mars, die knarſſelt op ſijn tanden,
Ontzenuwt door gebreck; en dreyght met yſ're handen,
Sijn eyg'ne Borgery, te bonſen op het lijf,
't En zy men, hem door gelt, ſyn trage lend'nen ſtijf.
Hy gaet al truggelend, met hackels in den Kolder,
En ſlijpt de leuye ſtraet, den degen leyd op ſolder,
Gevreten van den roeſt; Dit's een verbeeltenis,
Van een onmijdelijck quaet, dat ons te wachten is.
Marcus. Het gelt, dat eertijts was, by onſe trouwe Vaders,
Het mergh, en zenuw-kracht, van kloecke Oorloghs-daders,
Werdt noodeloos verquiſt, geſmeten op de ſtraet,
Te grabbel voor het Grauw; om ſoo den bitt'ren haet
Der Burgery, met gelt de tanden uyt te breecken.
Soldaten en Matroos, zyn uyt het Landt geweecken,
Door 't Ramp van arremoed, en droeven Bedel-ſack,
Wyl Cæſar aen den heert, ſich koeſtert met gemack.
Caſſius. Wat recht hy niet al aen op ſtraten en tooneelen,
Met penningen van't volck, maer niet van't ſijn te deelen:
O kluchtigh Kayſers-hooft, en aller Vrouwen Man;
Die met een lichte Koy, geheelen nachten kan
Verſlijten met de Kaert, en dolle malligheden,
't Welck by geen Kayſer-ſtaf, of Scepter werd geleden.
Wat is 'er, dat hy niet verrijckt beſtaen en derf,
Op anders rekeningh, en meerderende kerf?
En doe dit Schepſel wouw, van onſe palen ſcheyden,
Wat was 'er al te doen? haer Lief moeſt haer geleyden,
En gaf hem binnen boorts, dus ſtack men van de Ree.
Marcus. En droegh, gelyck men ſey, een jongen Cæſar mee.

Cassius. Dat was een kleyne ſcha, had 't Leger willen volgen
Hy had haer t'huys gebracht, en Romen ingeſwolgen.
Maer dit is noch al niet; wie weet niet hoe dat hy,
Hem al voor heen gemoeyt heeft met verradery.
Toen hy ſloot, dat men ſouw, verdelgen met den ſwaerden
Het puyck van Romen; en het hoogh gebiedt der paerden,
Op-off'ren hem. *Decius.* En wie ſouw Burgemeeſter zijn?
Cassius. Sylla en oock Anthoon. *Marcus.* Soo kan een looſe ſchijn,
Bedoven in het hert, den Stedelingh betov'ren,
En vry een grooten Roof, met ſtatigheyt verov'ren.
Decius. 't Is even-eens van wien, men dit ontſteelt, of hoe,
Al heeft 'er galgh en radt, als men 't behendigh doe.
Marcus. Hy doet al wat hy wil, in trotſigheyt bedolven,
En vreeſt in deſe Zee, geen bulderende golven;
Hy danckt de troepen af, en neemtſe weder aen;
En ſchoon 't hem niet en paſt, hem dunckt 't is wel gedaen.
Cassius. Men moet nu (ſeydt den Stier) meer op mijn woorden letten,
Mijn wencken is een woord, mijn woorden ſtale wetten;
Ja ſoo verr' komt het nu, dat hy het Prieſters Rot,
Sijn ſtem te draeyen dwinght, wanneer den Opper-Godt,
In darmen, of in 't hert van ongeſiene dieren,
Door Prieſters oordeel, wil d'uytkomſt ten beſten ſtieren.
Hy ſtuur nu oock ons werck: en laet ons 't ingewant,
En Cæſars vreev'ligh hert vol moorts doorſnuff'len: want
Geen menſch, op aerden oyt, was looſer in ſijn lagen
Gewortelt dan hy is. Gewis indien wy 't ſagen,
Wy vonden vry wat nieuws, te voren noyt geſien;
En ſoo help my Jupijn, het ſal van daegh geſchiên.
Decius. Maer hier dient op gelet, voor al: Hoe ſal men 't maken,
Dit groote werck alleen met Cæſars eynde ſtaken?

Of ſal men oock met een Anthonium ter doodt
Beramen? want dit nu te weten is van nood'.
Marcus. Ick heb al langh geſeyt, men moet hier maet gebruycken;
Men dood de Vorſt alleen, en geeft de reſt te ruycken,
Van verre, wat het zy, te oeffenen een dwangh,
Die 't Borgers hert doorſnijdt, gemenght met ſoeten ſangh.
Caſſius. Men kappe dan alleen den wortel tot den gronden;
Soo werd de boom verdord, de tacken afgebonden.
Hoe maeckt men 't met het volck?
Marcus. Al wel, men leyt het ſacht,
Gelijck men kinders doet, te ſlapen by de nacht.
Caſſius. Hier naer dan dagh en raet; het ſal ſich ſelven wijſen.
Decius. De Son na 't middagh-punt begint voortaen te rijſen,
En ſpiegelt ſich in 't vlack der Kriſtallijne vloed.
Caſſius. Hy ſpiegelt hem oock in de plas van Cæſars bloed.
Marcus. Hoe laet is 't aen de Klock?
Caſſius. Ontrent ten ellef uyren,
Marcus. Wel Caſſi maeckt u ree.
Caſſius. 't En ſal niet lange duyren.
Nu Cæſar treedt recht aen, het doncker paedje in,
En queelt u Swane-ſangh: *Ick koom, ick ſie, ick win.*

Rey van Romeynſche Vrouwen.

Gelijck het gulden Sonne-beeld,
Op 't rouw der ſchilferende ſtroomen,
Maer ſtucks-gewijs ſijn ſchaeuw verbeeld
En flaeuw, ſoo gaet 'et met de droomen.
Want als 't geroerde herſſen-vocht
Ontfanght der zielen held're ſtralen,
Het thoont de Beelden half gevrocht,
En laetſe door elkander dwalen

Maer als Gods wijſe Rechter-hand
Komt in 't geruſte breyn te malen,
Al gaet'et boven ons verſtand,
Dan wil hy goet of quaet vertalen.
Had' Troye ontſinnigh oyt gelooft,
Het geen Caſſandra door de ſtraten
Vol God-ſpraeck kreet, 't waer noyt verdooft
In 't ſmeul, maer in ſijn ſtant gelaten.
De Dochter riep uyt luyder keel,
Doen Paris bracht de ſchoon' Helene,
Dees Hoer die is'er maer te veel,
Ghy ſult met druck haer komſt bewene.
Ick ſie veel lijcken op het veld
Door 't ſwaert vernielt; veel bloote ſchenck'len;
Het puyck van Troyen neêr-geveld,
En Hector ſtaen in 't bloed tot d'enck'len.
Het is al vry een ander dingh
Als groote Hoofden dingen droomen,
Die Staet aengaen, en ſonderlingh
Soo die Geſichten ſelden komen;
Dan als een man van geenen Staet,
Met Kroon en Scepter niet beſlommert,
Des morgens van ſijn bed opſtaet,
En met geen droomen is bekommert.
De Groote munten boven uyt,
En zijn als koſtelijcke ſteenen,
Met goud geſnoert aen Juffer tuyt,
Want Landen ſteunen op haer beenen.
De Wichelaers beduyden oock
Niet goets uyt 't ingewant der dieren,

En

En ſeggen dat den Offer-roock
Sy niet naer boven konnen ſtieren;
En Capijs beenen zijn ontbloot,
O ramp der oude Prophetie!
O Goôn! geen onverwachte doodt,
Gun, dat ons Cæſar kom te lijen.
De Teeckens ſchijnen over al
Niet goets aen ons te willen bieden,
Doch die beheerſcht het Noodt-geval,
Sijn ſtale wil die moet geſchieden.
Den Kayſer onſen grooten Vorſt
Wy ſagen heden voor ons komen
Uyt 't bedt, met ongeknoopte borſt,
En dit werd wonder opgenomen.
De Kayſerinne ſat beſchreyt,
En wouw weêr op een nieuw beginnen,
Hy heeft haer metter hand geleyt,
En teegh 'er mé van daer naer binnen.
Wy kreten mé en vraeghden raedt;
Vrouw Echo ſcheen ons raedt te geven,
Haer raedt was raed, doch hoe men raedt,
Den raedt heeft haer en ons begeven.
Sy ſchreyt, wy ſchreyen oock met haer,
Calphurnia valt niet te ſtillen,
Sy vringht haer handen vol miſbaer.
De menſch lijdt wat de Goden willen.
De groote Godt behoedt ons Stant,
En laet het quaet te rugge deyſen;
Megeer en ſtoock geen heete brandt.
Ach Godt weer alle druck-gepeyſen.

VIERDE BEDRYF.

Cæsar. Calphurnia. Cyrille. D. Brutus. Spurinna. Artemidorus.

Calphurn. OCh Cæſar blijf doch t'huys, 'k en kan het niet vergeten,
't Geſicht van deſe nacht: mijn innerlijck geweten
Getuygh mijn ſwarigheyt. Ick ſweer mijn echte min,
Die Leeuwen-muylen noyt verſetten uyt mijn ſin.
My dunckt haer tanden ſtaen gereet u aen te vallen.
Men moet niet al te licht van vrouwwen raedt vervallen:
Wie weet, wat dat de Goôn, door my u maken kond.
Als ghy zyt wel te pas, dan is myn hert geſond,
Als ghy lydt, lyd ick mé, wy zyn te ſaem gebonden,
't Gevaer aen u beſtemt, dat kan my oock door-wonden,
Wat Cæſar overkomt, dat lydt Calphurnia.
De Liefde bidt voor haer, ey doet haer die gena,
En blyf doch heden t'huys: Wat's aen een dagh verloren?
Daer gaender ſoo veel deur, van dat wy zyn geboren,
Tot onſe ſterfdagh toe. Ick eyſſcher u maer een,
Ey gun my deſen, om dees tranen en gebeên,
Die uw Calphurnia, komt voor u neder-ſtorten.
Cæſar. 't Is dwaeſheyt waerde vrouw ſyn dagen te verkorten,
Of die te lengen mé; daer is een uur geſteld
In Jupyns Kabinet, voor yeder Oorloghs-held:
De myn die ſtaet 'er oock, in 't Goden-boeck geſchreven,
Ick ſterf niet eerder, noch verlenge dagh of leven.
Ey weeſt 'er op geruſt, 't zyn ſaecken van den Staet,
Wie ſterft in ſyn beroep, geen ſlinghſe paden gaet.
Wat zynder duyſenden van pylen, en van ſchichten,
Gevlogen om myn kop, en alle myn gevrichten,

Den Hemel lijd my noch in 't leven naer ſijn wil,
Calphurnia weeſt geruſt, en houd u ſelve ſtil.
Myn eer en lijd het niet, hier langer op te dralen.

Calphurn. Mijn ziel voorſpelt u 't quaet, dat g' op uw hals ſult halen

Cæſar. Hy was van blooden aert, die hem aen droomen ſtoot.

Calphurn. Het is een reuck'loos man, die willens ſpoed ter doot.

Cæſar. De ſaecken van het Landt die brengen 't ſomtyts mede.

Calphurn. Het Hooft alleen is meer, dan al de and're Leden:
't Is beter dat men 't Rijck, met geen gevaer beſtier.

Cæſar. Hy roer de aſſchen om, die ſoecken wil naer vyer,
En ſoo hy hem niet brandt, hy reken dat gewonnen.
Wie Kayſer ſterf op 't bed, dat is al grof geſponnen.

Calphurn. Het ramp en ſend geen boo. Men mijdt het ongeval,
De reden moet voorſien, wat dat gebeuren ſal.

Cæſar. Dat is den dieren tydt, en arrebeyd te ſpillen.
't Verſtant is dapper bot, men ſiet door valſche brillen.

Calphurn. Blijf dan om mynent wil, nu heden uyt den Raedt.

Cæſar. Ick doe al wat ick kan, en wat in reden ſtaet.
Maer ſiet men moet niet licht aen 't volck een opſpraeck geven

Calphurn. Men meet geen yl geklap, met prijkel van het leven.

Cæſar. Een vorſt is 't eenigh doel, waer op een yder ſiet,
En ſoo hy vreeſe plaetſt ſijn achtingh valt te niet.

Calphurn. Ghy zijt niet wel te pas. Wie kan u wetten maken?

Cæſar. Ey dat het niemant hoor, ſwijgh, wilt u woorden ſtaken

Calphurn. Nu Lieſſte, Lieſſte blijf, wat ick u bidden magh,
Ey ſtaeck die t'ſamen-komſt, maer deſen eenen dagh.

Cæſar. De Heeren zyn gedaeght, men kan die ſaeck niet recken,
Men magh oock niet ſoo licht, met groote luyden gecken.
Ghy ſiet het leelyck beeſt, de ſchele achter-docht,
Die menigh dapper Helt, in ſwarigheden brocht.

Indien ick achter bleef, wat ſouw heel Romen ſeggen?
Men ſouw een Kar vol vuyls op mijnen rugge leggen.
Calphurn. Ick wiſch het weder af, 't is beter vuyl dan doot,
Ey ſet uw hooft geruſt, en leght het in mijn ſchoot.
Ick bid u met een kus, uyt mijn korale lippen,
Die 'k uyt mewaerdigheyt uyt mijnen mondt laet glippen,
Kom, kom, kom, Cæſar kom, een kus en dan noch een,
Die maecken 't alles goedt; mijn Heer die is te vreên.
Cæſar. Ick ſmelt in 't wit Albaſt van u beſtorven wangen;
Calphurn. Maer ondertuſſchen blijf ick noch in tweemoedt hangen,
Kom gaenwe in 't kleyn vertreck, ick voel een echte luſt.
Cæſar. De vlamme van den dagh, werd by den nacht gebluſt.
Calphurn. Ick kniele voor u neêr, mijn Cæſar wilt hier blijven,
Wilt 't ſware Nacht-geſicht, doch uyt mijn ſinnen drijven.
Blijft Cæſar heden t'huys, ey Cæſar blijft by mijn,
Ick ſal voor deſe gunſt u ſtadigh danckbaer zijn.
Ey Cæſar 'k houw u vaſt, ick val u aen de voeten,
Die ick in ned'righeyt als uw Slavin begroete.
Ey Cæſar blijft by mijn, ſoo werd ick ſtracks geſont,
En ghy werd van geen Leeuw, of felle Nijdt gewont.
Cæſar. Calphurnia ghy ſpreeckt met wel-bedachten monde,
Staet op Calphurnia, 't is oly in mijn wonde.
U tranen hebben my de ſinnen ſoo geroert,
U wit Albaſte borſt, mijn ziel ſoo ver gevoert,
Dat het dan ſoo ſal zijn; men ſal den Raedt verleggen;
Door Borger-heer Anthoon ſal ick 't haer laten ſeggen,
Dat de Vergaderingh van daegh is uytgeſtelt,
En dat haer t'ſamen-komſt haer tijd'lijck werd vermelt.
Decius Brutus uyt.
Maer daer komt Decius, die overhants ſal erven
Een deel mijns erffenis wanneer ick kom te ſterven,
Dien

Dien heb ick veel vertrouwt. Wel is 't al wel geraên,
Segh Brute, desen dagh den Raedt te laten gaen?
D.Brutus. Ick sta verstomt, wel hoe! wat is 'er voorgevallen?
Den Raedt te laten gaen? daer Cæsar flus sal brallen,
Met Scepterlijck gesagh, van soo veel Land' en Steên
Als Romen overwon, ten dienste van 't gemeen
Italien uytgekeurt; wat is 'er voorgekomen?
Cæsar. Mijn Vrouw is ongerust door misselijcke drómen.
D.Brutus. Ja, misselijck genoegh, en niet dan selden waer.
Men geeft die geen geloof, in blyschap, noch gevaer.
Want die den lossen hoop, van droomen wil betrachten,
Die eysche rekenschap van ydere gedachten.
Maer 'k hoop niet dat de Vorst daer in is ongerust.
Cæsar. Ick ben van geenigh quaet, noch ongemack bewust.
Calphurn. 'k Preeck Cæsar wat ick magh, om uyt den Raedt te blijven.
D.Brutus. Maer dit komt wonder vremt, de saeck te laten drijven
Om droom en wan-gespoock, dit had ick niet gedacht:
Maer 't is oock al te laet, de Raedt en Menight wacht
Den Kayser nu alleen. Hoe souw men dit verbloemen,
Te staken om een droom? men derf het qualijck noemen.
Calphurn. Ay my mijn hert dat klopt.
D.Brutus. Haer Hoogheyt zy te vree.
Cæsar. Uw poogen raeckt mijn eer, en maeckt 't u selven wee.
Maer hoe! ick die dus langh den Mars met blooten degen
Heb in sijn stap gevolght, en duysenden door-regen,
Met dees gevlamde Klingh; heb vloeyen doen het Veld
Van enckel bloed en doôn, der gener die geveld,
Al hygend' om genà, en kruypend my aenbaden,
Nu swichten voor een droom? met vreese zijn beladen
Van enckel schaeuw-bedrogh? Neen, soo ick Cæsar hiet:
Dus Liefste zijt gerust, en quelt u selven niet.

Brutus neemt Cæsar by de handt om hem naer den Raedt te leyden.

D.Brutus. Dat is een Kaysers woord: dat roert mijn ingewanden.
Calphurn. En mijne noch veel meer; dat pranght als ys're banden,
Om nieuw-omleyde-ton.
Cæsar. Dat's Liefste voor het lest.
Calphurn. Dat hoop ick immer niet: het waer gebleven best.
Cæsar. Adieu Calphurnia.
Calphurn. Godt wil mijn man beware.
Cæsar. Staet-Joffer ley haer in, op dat Mevrouw bedare.
D.Brutus. Haer Hoogheyt zy gerust, en blijft van my gegroet.
Calphurn. Ick ducht verradery, naer my voorspelt 't gemoedt.

Calphurnia en Cyrille binnen. Spurin komt Cæsar tegen.

Cæsar. Het is van daegh den dagh Spurin dat ick souw sterven,
G'lijck ghy my had voorseyt, en 't leven moeten derven
Op d'Idus van de Maert.
Spurin. Ja Cæsar 't is den dagh,
Maer uwe Majesteyt noch niet den avond sagh.

Spurin binnen. Artemidorus uyt.

Artemid. Vergeeft het Cæsar my dat ick u kom genaken,
Ick bid u leest dit schrift alleen, want al de saecken,
Daer breeder by vermelt, sien op u Majesteyt,
Ey leest het haestigh, want 't Verraet u lagen leyt.

TWEEDE UYTKOMST.

Calphurnia. M. Anthonius. M. Lepidus.

Calphurn. MYn Heeren, wat ick bad, ick kon mijn Man niet houwen,
Ick duchte echter, dat dees gangh hem sal berouwen.
't Was waerlijck geen droom, 't is een Gesicht geweest,
Waer voor ick ben beducht, en anghstelijck bevreest.
Den Hemel tuygh ons ramp, en my wreed' ongelucken.
Het schijnt de veynsery, die wil ons onderdrucken.

Men noemt het Vryheyts-hayl; maer let een Staets-verdriet,
Uyt dees vermommery, ſijn ſnootſte rancken ſchiet.
Ick ducht het loopt ten eynd', met onſe heerſchappyen,
Het ſchijnt die hoogheyt wil 't gemeene volck niet lijen.
Dat u, dat my, dat ons wil haymelijck verraên.
Het was geen vremde wegh, voor Brutus in te ſlaen.
Weeſt Heeren op u hoe, ick ducht voor Cæſars leven,
Een Kayſerins Geſicht, dat ſal wat anders geven,
Als van een ſlechte vrouw; ja ick en twijffel ſchaers,
Of onder deſen droom, moet ſpelen yetwes waers.

Anthonius Mevrouw 'k ben Borger-heer, 'k ben Borger-heer van Romen,
Wat Cæſar overkomt, dat ſal my overkomen.
't Verraet ſoo 't zy gebrouwt, 't is op ons beyd' bedacht,
En oock op Lepidus, in een vervloeckte nacht.
Soo 't Cæſars leven gelt, 't ſal oock het mijne gelden,
Maer die het eerſt begint, die daet niet langh vertelde,
Het Krijghs-gebiedt, dat is van al te groote macht,
Maeckt Lepidus dat u den Adel niet verkracht,
Paſt op u Ruytery, en houdt u mé te Paerde
Ter ſtraetwaerts, ſoo miſſchien daer eenigh volck vergaerde,
Verſtroyt die datelijck, ick gae vaſt naer den Raedt,
En houdt een wakent oogh, op 't geen der ommegaet.

Anthonius binnen.

Lepidus. Mevrouw ey laet uw ſorgh, uyt uw gedachten varen,
Ghy zijt te ſeer ontſtelt, ey wilt u wat bedaren.
Ick ſweer dat deſe Klingh, een Schelm-ſtuck wéren kan.
Ick draegh die op mijn zij, voor u, en voor u Man.
Indien der yetwes beurt, ick ſal uw Hof beſetten,
Den toegangh tot de Vorſt, kan ſelfs Mevrouw beletten,
Door eygen Hof-geſin; ick bid u weeſt geruſt,
Ick hoop dat Cæſar haeſt van u ſal zijn gekuſt.

Calphurn. Mijn Heer wat wil ick doen? mijn Cæſar gaet daer henen,
Hier helpt geen tranen-plas, noch overtolligh weenen;
Wie kan in dit geval Gods oordeelen ontvliên?
Dit is mijn draeyens As, Gods wille moet geſchiên.

Rey van Romeynſche Vrouwen.

ALwaer eens d'onverbroke min,
Sijn voet in eenigh huysgeſin,
Goedjonſtigh komt te planten,
Daer is, dat hy een baken ſticht,
En meer met twee paer oogen licht,
Als duyſent Diamanten.
Hy tart den Argus hondert-oogh,
Die aen den blauw Lazuiren boogh,
Held'r op begint te ſchijnen,
Als Phœbus onder 't Aerdtrijck daelt,
En hy met gulde hals-bant praelt,
Gedreven met Robijnen.
Hy buyght de ziel met ſachten brandt,
En kuypt de menſchen in den bandt,
Met lieffelijcke pijnen.
De vlam, die niemant dood'lijck wond,
Verſtreckt een rooden morgen-ſtond,
Door 't ſcheem'ren der Gordijnen.
Gelijck den Salamander groeyt
In 't vuur, en hem nochtans niet ſchroeyt;
Soo kan de Min ontfoncken,
Door 't aenſichts held'ren ſonneſchijn,
Geſchildert in het Kriſtallijn,
Door wederziidſche loncken.

De Liefde die den Zeyl-ſteen tart
Prent liefde in des Minnaers hart,
Die na ſijn weêrga trachten,
En na ſijn langh-gewenſchte Pool,
Ja barnen als een glóende kool;
Dus ſtoken de gedachten.
Dus ſwemt de ziel in minne-vreughd,
En onderhoud des lichaems jeughd
Met onderlingh gewemel,
Met duyſent kusjes ſuycker-ſoet,
Die Cypres ſend in overvloed,
Uyt haer geçierden Hemel.
De Minne-goden hand aen hand,
Die ſtaen ontrent het Ledekant,
Met hare ſchelle kelen,
Begroetend' het geluckigh Paer,
Dat men van 't een tot 't ander jaer,
Siet jonge ſpranten telen.
Dus groeyt den groenen Dadel-boom,
Hem ſpieg'lend in een Water-ſtroom;
Daer 't ruyſſchen der Rivieren,
Verlockt den moeden Reyſenaer,
En ſtrijden daer met keel of ſnaer,
In 't Leeuwercks tirelieren.
De Minnaer ſuyſebolt van weeld,
En kuſt een Maeghden-waſſen-beeld,
Aen wien Natuur het leven,
Met ſijn geheele toebehoort,
En vorder wat een man bekoort,
Sorghvuldigh heeft gegeven.

En ſchoon het ramp de vreughd benijt,
En dreyght een onweers droeven tijt,
En dapper komt te tieren;
Gelijck door koude regen-plas
De vlam uyt Kalck oprijſt ſeer ras,
Soo blak'ren minne-vyeren.
De Min getoetſt in tegenſpoet,
Thoont een onbluſſelijcken gloedt,
En ſtraelt met meerder luyſter,
Als Venus op het Reuck-altaer,
Ontfanght d'off'randen van haer Schaer,
Geoffert in het duyſter.
Kom ſegh ons nu, waer woont de Min
In 't lichaem van de Kayſerin?
Wat hanght daer uyt voor teecken?
Een Herte tot een Wieroocks-vat,
Met twee paer handen omgevat;
Met pijlen oock doorſteken.
Ay! ſiet der venſt'ren ſpiegel-glas,
Verdonckert door een tranen-plas,
Langhs heen d'Albaſten Gevel:
Maer 't vuur dat noyt en ſmeult noch ſmoockt,
Van Minne-Goden aengeſtoockt,
Dringht door den dickel nevel.
Daer gaet den moed'gen Kayſer heen,
En laet de Kayſerin alleen;
Sy treedt ter Kamer binne,
Rondom van Jufferen geleyd,
Dewelcke ſchreijen als ſy ſchreyd,
Ach droeve Kayſerinne!

Haer

Haer ziel in 't herſſen-kabinet,
Die ſucht en ſwemt, rondom beſet
Met droeve ſchilderijen,
En ſtar-oogh op het ongeval,
En ſoo 't geſchapen is, ſy ſal
Uyt mond en oogen glijen.
Doet Æſculaep u Kaſſen op.
En mengelt flux een Nectar-ſop,
Dat ſal de ziel verquicken,
Die dus ontmatigh door een droom,
Niet luyſtert naer de Redens-toom,
Maer dut all' oogenblicken.
Ey ſiet daer komt den Medicijn,
En doet Nepenthes in azijn,
De Charites die ſpoen, en
Begeven haer ter Kamer in;
En d'Opper-vyandt van de Min,
Vertreckt met loode ſchoenen.
De liny van Godts wijſen raedt,
Die werd haer nu een Doolhofs-draet,
Die haer hier naer ſal leyden,
(Schoon dat de Reden niet kan ſien,
Wat dat van dage ſal geſchien)
Na 's Hemels Vreughde-weyden.

VYFDE BEDRYF.

Cæſar doot leggende op 't Toneel.

M. en D. Brutus. C. Caſſius. Menighte.

Marcus. DAer leydt het Monſter-dier, gewentelt in ſijn bloed,
Uyt bortelende wond' getapt, en 't ſpartel-voet;

En ſpoeyt naer Charons Boot. De half-geloken oogen
Beſit de taeye ziel voor 't leſt, en ſoud' wel poogen,
Van 't buytenſte Portael te keeren tot haer Stoel,
Maer 't herte miſt ſijn kracht, de ſinnen haer gevoel;
Sy dwaelt vaſt in 't geſicht, gedwongen om te ſcheyden,
En prent in 't aengeſicht, het merck van vrevelheyden,
Geporſt door deſe Kling, ſy dreyght al oogenblick.
Sy tuymelt noch eens om, en geeft den laetſten ſnick.

Decius. Juyght Borgers overluyt met Orgelen en Velen.
De Vryheyt nu ontboeyt, roept uyt door duyſent kelen,
Gebogen over 't Lijck, en peyl de roode wont
Van Cæſar die noch ſtracks op trotſe voeten ſtont.

Caſſius. Kom ſpoen wy in der yl, naer d'haylige Altaren,
En helpende Jupijn; die d'ongebonde ſcharen,
Van 't grimmelende volck, in hare dulheyt keert;
Men brenght voor 't Capitool waer mé men haer afweert.
Wie weet miſſchien wat dat der op ſou mogen dond'ren,
Want meeſt al 't Grauw, dat is genegen tot het plond'ren,
Van 't een of 't ander huys, en baert gelijck een Zee.

Marcus. De ſaeck en lijdt geen laſt, het volck is ſeer gedwee:
My dunckt ick ſie 't gelaet tot ſedigheyt genegen,
Van 't duyſent-hoofdigh dier: de ſtraten en de ſtegen
En krielen niet ſoo dicht. Ick geef my op de ſtraet,
Niet langh te mar'len hier, dit is den beſten raedt.
Nu Caſſi wat ſeght ghy? ſou men niet derven wagen,
Het volck met ſoetigheyt ſijn hert te ondervragen?

Caſſius. Ja, waerom niet? Ick ſpreeck volght ghy my trouw'lijck na.
Was Cæſar tijd vermoort? wat ſeyt de Menight?

Menighte. Ja.

Caſſius. Nu Borgers weeſt verblijdt en reyck u offerhanden,
Aen die u door ſijn gunſt geruckt heeft uyt de tanden,

Van 't brullend ongediert. Wy gaen u lustigh voor,
Volgh onse stappen na, in 's Vryheyts wagen-spoor.
Ghy Heeren op u hoé. Het volck te veel vertrouwen,
Dat souw den gantschen Raedt, wel lichtelijck berouwen;
't Is een veel-hoofdigh dier, dat wond're sinnen heeft,
En g'lijck een tuymel-windt, dan hier dan ginder sweeft.
Hier dient oock op gelet, Anthonius in 't leven,
Souw door ons eygen volck, ons wel den dootsteeck geven,
Want Lepidus die is de Ruytery vertrouwt,
Men weet Anthonius, sijn vrev'le moedt behoudt,
De Krijghs-macht helt naer hem, en Soldenieren oogen,
Naer 't doelwit en 't gesagh van haer Velt-heeren poogen.
Den Staet is in ons hand', de Vryheyt is herstelt,
Soo niet de Tyranny handthaeft, 't ons eygen gelt.

TWEEDE UYTKOMST.

Calphurnia. Cyrille. Clitipho.

Calphurn. ICk weet niet waer dus langh mijn Cæsar magh verbeyden,
Want na mijn gissingh is den Raedt al langh gescheyden.
Gewis daer hapert yet: de wagen gaet niet recht.
Maer hola! wie komt gints? 't Is Cæsars wapen-knecht.
Wel Clitipho, wat nieuws brenght ghy? hoe dus besturven?
Waer is u Heer? segh op. Hoe na hebt ghy 't verkurven?
Swijgt gy? spreeckt uyt de mont.
Clitipho. Mevrouw mijns wetens niet.
Calphurn. Is 't onraedt met mijn Man?
Clitipho. Hoor watter is geschiet.
Een machtige Princes had binnen hare wanden
Een konstigh Uyre-werck, de Raders met haer tanden

Van 't fijnste goud gesmeed, den Wijser van Robijn,
Die flonckerde by nacht gelijck een Sonne-schijn,
Het was te wonder fix, en pasten op sijn uren:
Ja 't bingelend geluyt drongh tot de Nageburen.
Het Onrust op sijn maet tradt niet een hayr ter zijd',
Maer deelde naer de konst den kostelijcken tijdt.
Soo haest den Klepel wierd van 't Lood-wicht neêrgetogen,
De knechten uyt haer macht, die gingen niet, sy vlogen.
Het gantsche Hofgesin stont op dit instrument:
Ja selfs de gantsche Stadt die was 'er op gewent:
Ja Romens Heerschappy die hijsde selfs de wichten,
Wanneer die Wijser quam haer Luyster-prael verlichten:
Mevrouw die was 'er by, soo veel haer wierd vergunt;
Maer siet 't wierdt uytgeleent aen een geveynsde Vrundt,
Die gaf 't weêr over aen een deel van sijn bekenden,
Die tasten 't dapper aen, en druckten het de lenden:
Juyst brack een teere schroef: daer was het al gedaen,
Het Uur-werck viel uyt een, de Schroeven en de Raên.
Mevrouw soo haest sy 't wist, bestond seer luyd te karmen,
En smeet al wat sy mocht, haer ongebonde armen
Door onverduldigheyt, nu hier, nu gins, nu weêr;
Het Onrust quam in haer; den Wijser wees niet meer.
Hoe yemand is te moé, dat kan men nu wel gissen,
Die soo een schoon Juweel moet al sijn dagen missen.
Calphurn. Den Maker van dit Werck, maeckt hy geen op de koop?
Clitipho. Ja veel, maer niet soo goedt, hy maecktse by den hoop.
Calphurn. Dit Uur-werck is mijn Man, staet by my groote Goden!
Sijns levens korten draet daer hingen aen de Loden:
Het Onrust was sijn hart: de Raders sijn gepeys:
De mondt sijn Klock-geslagh: de Klepel naer den eysch

Geheght, die was de tongh: ſijn dagelijckſe woorden
Die waren 't bingelen, geroert door vele koorden.
Onſluyt (mijn hart dat barſt) ons dees gelijckenis.

Clitipho. Mevrouw het was u Man, ick bid vergiffenis.

Calphurn. Wel is mijn Man dan doodt, of is hy noch in 't leven?

Clitipho. Hy is daer ſtracks vermoort, en heeft het op-gegeven.

Calphurn. Hoe gingh het in ſijn werck? vertel my dat dan mé.

Clitipho. Soo haeſt hy in de Zael nauw deed ſijn eerſte tree,
En hy geſeten was in d'Elpen-ſtoel vol eeren,
En hem gehandt-reyckt wierd een yder ſijn begeeren,
By onderdanigheyt ſoo rees een yeder op
Der Vloeck-verwanten, en men gaf 't Geſagh de ſchop.
't Scheen dat den Cimber wouw yet voor ſijn Broer verſoeken,
Als d'Eed-verbond'ne t'ſaem, met dreygen en met vloecken
Stracks vielen op den Vorſt, den Ponjaert in de handt,
Den Degen in de vuyſt, men ſagh aen alle kant,
De Vorſt die was alleen, wy konden der niet tegens;
Wy hoorden wel van ver het klett'ren van de Degens,
Doch wiſten niet wien 't gouw, en ſtracks ſoo quam de mae
Van 't Eed-verwantſchap dat den Vorſt beſchoren waer.
Men riep dat Brutus was aen 't moorden en het woeden,
En dat voor Caſſius hem Cæſar niet kon hoeden,
Dat Caſca had een ſteeck gebracht hem by de keel,
En dat Trebonius in 't Schelm-ſtuck had ſijn deel,
En dat wel ſes-mael thien 't verraet te ſamen ſwoeren;
Mit borſten op de Zael, den Raedt die was in roeren,
d'Een vlucht, en d'ander bleef, dees vloeckt, en d'and're ſweer
Dat hy is lyveloos die Cæſar vorder deert;
En ondertuſſchen rot het Eedt-verwantſchap t'ſamen,
Den Vorſt die ſagh haer aen, en wiſt geen wegh te ramen

Tot redd'ringh van ſijn lijf en leven, moordt en vlam,
En dreygementen men uyt haer geſicht vernam.
Cæſar aldus benart, gelijck van Tyger-dieren,
Bewond' hem in ſijn Rock, en liet de Moorders tieren,
Mit ſchoot den Cimber toe na den bedoven Vorſt,
En bracht een felle ſteeck voor in ſijn lincker borſt,
Tot achteren weêr uyt, ſtracks volghde vele ſteken,
Tot dry-en-twintigh toe, het bloet liep als de Beecken.
En ſtroomde langhs de vloer voor 't Pompejaenſche Beelt:
Den Raedt die vluchte voorts, in tweeſpalt t'ſaem verdeelt.
Wy quamen by ons Heer, naer duyſende gevaren,
Maer 't ſcheen ſijn ziel die was van d'Aerd' al wechgevaren,
Den Adem was 'er uyt.

Calphurn. Wat ſprack hy op het leſt.
Hebt ghy dat niet verſtaen? kom ſeght my oock de reſt.

Clitipho. Doen Brutus vol van moord quam op hem aengedrongen
Met bloote Klingh, en was hem op het lijf geſprongen,
Hy ſprack: *En ghy, ô ſoon*, dorſt ghy oock naer mijn bloet?
Hy had dit woordt nauw uyt, of hem de ſteeck ontmoet.
Der Moordenaers haer drift die was ſoo hoogh geſtegen,
Dat yder, om den Vorſt te treffen wel ter degen,
Soo haeſtigh is geweeſt, dat ſelfs haer eygen handt
Haer Mede-mackers haeſt geholpen had van kant.

Calphurn. Waer blijft geduchte Goôn Calphurnia nu heden?
Vermoorde Cæſar, wat voor rampen ſal men ſmeden
Aen mijn verlate Vrouw? wat heb ick uyt te ſtaen?
Aen uw is het volbracht dat my haeſt wert gedaen.
Maer ſoo geen dwing'landy en bindt dees Vrouwe handen,
Soo ſal geen liſtigheyt mijn leven ſoo aenranden,
'k Verkoop 't uw dier genoegh, ghy Schelmen allegaer.
Staet ſtil bedroefde Vrouw, toont wijsheyt in 't gevaer.

'tIs nu de rechte tijdt uw droefheyt in te binden,
Ick hoop mijn Cæſar heeft te Romen noch ſijn Vrinden.
'k Beſchrey ſijn aſſchen door oprechte tranen ſtaegh,
En 'k maeck dat van mijn Min, dees Heerſchappy gewaegh
Sey Cæſar, *Ghy mijn Soon?* hoe luyde gingh hy ſchreeuwen
Doen 'k hem mijn Droom verſloegh? *In't Boſch daer vint me*
Leeuwen,
Maer binnen Romen niet: Dat was een Helden woordt;
Maer 't karmen van Mevrouw en wierde niet gehoort.
Adieu Calphurnia, en duyſend rampen mede,
En 't ſchoonſte noch van al, *Haer Hoogheyt weeſt te vrede.*
Ick zijgh ter aerde neêr, en 't hart ſplijt van den druck.
Ach *Leeuwen! Vyre-werck!* ach bitter ongeluck!

DERDE UYTKOMST.

M. Anthonius. M. Lepidus. Met eenige Hoofden van den Krijghs-raedt.

Anthonius DAer 's Schelm-ſtuck nu ontdeckt, op ons te ſaem geweven
De Vorſt die leyt vermoort, maer 't gelt ons alle 't leven
Soo immer Brutus magh den Roomſchen Staet gebiên,
Waer blijft ons eel Rapier? Waer vindt men Edel-liên?
't Is Voor de Vryheyt, werd het volck ter mont gebonden.
Is dit den Raedt haer plicht, met dry-en-twintigh wonden
Haer 's Vryheyts Opper-hooft, die 't wettelijck bequam,
Ontſiend' geen dienſt voor 't Landt, uyt ſoo vermaerden Stam
Te moorden in haer Raedt, by hem te ſaem doen komen?
Lepidus. Mijn Heeren paſt vry op, hier gelt het al de vromen,
Wie door het eel Rappier haer deught verheven ſtaet.
Uw onderhoorigh volck een yeder neemt te baet;

Laet uw door geen bevel van yemandt ringel-ooren;
Werd Brutus oyt ons Heer, wy zijn te ſaem verlooren.
Paſt yeder op u poſt.

Anthonius Ontfanght het woordt van mijn.

Lepidus. Ick ſal by Cæſars doodt u aller Velt-heer zijn.

Anthonius Geen tijdt dient hier verſuymt, men ſal den laetſten Willen,
Van Cæſar morgen ſien; die ſal 't gepeupel ſtillen.

Lepidus. Paſt op maer deſen dagh; blijft yeder by u poſt;
Ick hoop wy zijn te ſaem, op morgen noch verloſt.
Dees Klingh en lijdt het niet, ons aen haer op te geven.
'k Verſeker Heeren u, het koſt ons eer en leven;
Wy ſwoeren Cæſar Eedt, daer moet het blijven ſtaen,
Of 'k ſie den Krijghs-macht, van den Roomſche Staet vergaen.

Anthonius Daer na en is 't geen tijdt, ons Staet weêr op te heffen;
Haer haet die is te groot, die ſal ons alle treffen,
Met ballinghſchap en doodt. Sie dan een yeder toe,
Soo daelt wel licht op haer, ons toe-geſeyde roe.
Wy gaen te ſaem beſien, heel Romens Regimenten.
Den Raedt die paſt 'er op, om ons door haer te venten;
Maer zijn noch niet te koop; elck paſt op ons Geſagh,
Wy hebben het Gebiedt, of een geruſt Verdragh.
Houdt ghy het op de Marckt, het woort ſal *Cæſar* weſen,
Wat ord're dat 'er komt, heeft niemant niet te vreſen;
En ghy naer Jupijns Kerck; En ghy u Standaert plant
Op Tybers Eylant, daer ghy Faunus Tempel vandt.

Lepidus. En valt 'er onraedt voor, verlaet noch poſt, noch wallen;
Ick hou 't op Kokles-brugh, wie u mocht overvallen,
Geen man verſet een voet, voor dat hy my en ſie.
Paſt op 't gegeven woort, dat niemant u verſpie.

VIERDE UYTKOMST.

Cæſars Geeſt. M. Brutus en C. Caſſius ſlapende.

Cæſars Geeſt. WEe Borger-heeren ! wee ! ghy my den dootſteeck geven
Die ick als mijn gevaen , ſoo goedigh ſchonck het leven
Wee Brutus , Caſſius ! ick roepe wraeck , wraeck , wraeck
Zy over uw , en al , die vonden ſulcken ſmaeck
In mijn doorluchtigh bloedt : Mijn noch gegonde dagen
Hebt ghy Calphurnia , en heel den Staet ontdragen.
Ghy rooft my daer het hert ſoo teeder over hingh ,
Met bitter ſcheyden , en verlies van alle dingh.
Wee Brutus , Caſſius , Trebonius te gader !
Wee overſchellemen ! *Verlochende Verrader ,
(* Tegen Brutus alleen.)
't Getal dat ken ick nu , al ruym ſes-malen tien ;
Ghy ſult de loon van 't feyt in korte maenden ſien.
't En gaet niet ſoo ghy meent ; uw ramp is t'ſaem geboren ,
In een dry jaren tijts , zijt ghy te ſaem verloren ,
Het eyge Moort-geweer , dat deſe Borſt doorſtiet ,
Dat is de Moort-priem ſelfs waer door ghy 't leven liet.
In een dry Jaren tijts , moet ghy met eygen handen ,
Fy , Schelmen , Moordenaers , u eygen ſelfs aenranden.
Fy , Caſſius ontwaeckt , dit is het eygen ſtael ,
Dat deſe Borſt doorſtiet , dat u uyt 't leven hael.
Fy Brutus , hier 's de Geeſt , die u uw doot komt melden ,
Ick ſie u wederom in de Philippen Velden ,
Daer leght ghy overmand , daer ſal u dit Rappier ,
En dat door eygen handt , verhuyſen doen van hier.
Wee Eedt-verwanten ! wee ! de tijt die is voor handen ,
Wie niet ſich ſelfs vermoort , moet vluchten uyt den Landen

De Strop, de Beul, de Zee, snijdt af uw's levens-draet,
Niet eenen van u al, die op sijn bedt vergaet.
Dit Vreeckvyer, dese Toorts, doet 't Schelmstuck noyt vergeten,
Dees vlam zengh u het hert, en knaegh het vuyl geweten.
Cæsars Geest binnen.
Brutus. Ay my! wat schrick is dit, die dese stem besluyt?
Mijn hayren staen te bergh, het sweet dat breeckt my uyt.
Op Cassius, op, op, ontsluyt geen Poort noch Wallen,
Want Cæsars Geest en volck, staen ons op 't lijf te vallen.
Hy dreyght ons met de doodt, laet op de Tyber-poort,
Want als het hap'ren wil, wy raken daer door voort.
Cassius. Voort Brute, 'k sie de Geest noch ginder henen swerven,
Voort, voort, daer komt hy weêr, sijn Toorts wil ons verderven,
Hy nadert wederom.
Brutus. Kom laet ons hem besien.
Cassius. Neen Brutus 'k houw geen stant, 't is beter dat wy vliên,
'k En vechte met geen Geest, het is een euvel Teecken,
Ick ducht dat Cæsars Bloed sich noch op ons sal vreecken.
Mijn hayren staen te bergh, kom, voort, kom laet ons gaen.
Brutus. Geraden is het niet, alleen te blijven staen.

Rey van Hemel-liên. Cæsars Geest. Calphurnia slapende. Stemme: Courante La-bare.

KOmt Cæsar, komt ten Hemel in,
Terwijl het Noodt-lot dwinght dat wy u leyden,
Calphurnia moet van u scheyden,
Komt gaet met ons naer 't Hemels Hofgesin,
Verlaet haer en de werelt mé,
Junüm heeft u bereydt een and're sté.

Daer

Daer ghy licht voor het Aerdtrijck kunt verachten,
En 's Hemels vreught
Alleenigh achten,
Vry van ongeneught.
Vergode Cæsar Jupijn looft,
Die uwe Star doet door 't Gewelfzel flick'ren,
En door haer klaer en helder blick'ren,
Al d'and're Hemels Lichten heel verdooft;
Ja g'lijck het groote Mane-licht
Verduystert d'and're Sterren haer gesicht,
Soo sult ghy in het groote Rond staen pralen,
Alwaer u Vrouw
Mé sal bestralen
's Hemels hoogh gebouw.
Onsaligh Romen die u roem,
Te gronden siet met uwen Cæsar vallen,
Bewaert nu vry u trotse Wallen,
Bewaert de Kracht van sulck een Vorstendoem:
Maer siet terwijl met lust te moedt
De diere wraeck van Cæsars kost'lijck bloedt,
En siet het pit van soo veel vremde talen,
Die Cæsars Tongh
Wist te verhalen,
Sonder Aem of Longh.
Wat helpt nu al u 's Werelts gloor,
Op Francen, Duytsen, Engelsche gewonnen?
Uw 's levens-draet leyt af-gesponnen,
Geen Zegen-prael uw Noodt-lot onderschoor;
Maer Cæsar siet u volgent bloet,
Dat dese breuck van Romen helpen moet;

Octaviaen, die ſal dees eer behalen,
Die Cæſar liedt,
In eere pralen,
Ruſtigh in't Gebiedt.
U Geeſt ſpreeckt noch de Kayſerin
Eer dat wy u naer d'hooge Hemels Zalen,
(Daer ghy vergood in Sterre-ſtralen,
Verhooght in eer) u nu doen treden in,
Daer is een reyn en eeuwigh licht,
Geen moordery en werd daer oyt verricht;
Hier loof men 't een, en eeuwigh Goet te ſamen,
Komt 't is nu tijdt,
Wy roepen Amen,
Zijn te ſaem verblijdt.

Cæſars Geeſt,

Calphurnia ſlaept ghy? ſiet Cæſars Geeſt hier ſweven,
U Cæſar is vermoordt, noch blijft hy in het leven
By d'hooge Hemel-liên, die hier ter Reye ſtaen,
Met haer ſoo moet ick ſtracks, naer d'Hemels Hoven gaen.
Calphurnia ſlaept ghy? ſiet hoe haer lichten flick'ren.
Daer ſy my leyden, ſtaen in hoogheyt wy te blick'ren.
Mijn Star ley u de wegh, by 's Hemels Son en Maen,
Sal ick in d'eerſten Trant, ghy in den tweeden ſtaen.
Calphurnia ſlaept ghy? ſchep moed ick ben in 't leven,
Mijn Moorders is haer naem, in 't doot-boeck opgeſchreven.
Calphurnia ontwaeckt, ick gae den Hemel in,
Ghy waerd het hier op d'Aerd, en daer mijn Kayſerin.

Cæſars Geeſt ſpreeckt van boven.

Ick Cæſar boven 't ramp en ongeluck geſeten,
Belacche van om-hoogh, den ronden Aerden-bol,

Van

Van menſchen krielende gelijck een mieren hol.
En hoe een handt vol drecks, doet alle menſchen ſweten.
Hoe tijdigh is den draet mijns levens afgebeten?
Nu 'k voor het laſtigh pack, van lijf naer boven rol,
Daer ick op Aerde was gelijck een blinde Mol,
Het boven-tijdigh is met 't Aerdtſche niet te meten.
Geen kittelingh des vleeſch, mijn ziele nu meer trock,
Mit ick had uytgeſchut, dien Purper bonten rock.
Calphurnia ſiet op: Ey ſet u hert te vreden!
De Moorders andermael, zijn dichte by haer ſchâ,
En Godes wraeck volght haer, met gloende tangen na,
Maer ghy ſtreeſt Hemelwaerts, door uwe ſwarigheden.
Wech yd'le 's werelts gloor, met uw aentreck'lijckheden,
Wech hoogheyt van mijn Staet, wech prachtigh Roomſch Gebiedt,
Wech Lauwerkrans, Triumph, en wat ick achter liet,
Hier is een ander gloor, dan ghy te ſaem kondt ſmeden;
Het Aertſch te ſaem vergaet, hier is het altijt heden,
Dat d'onverganck'lijckheyt ons d'Hemel-liên aenbiedt,
En dat de Godtheyt ſelfs, door ons gedachten ſchiet,
Wanneer die Opper-glants wert haylıgh aengebeden.
Hier is een Choor-geſangh voor d'hooghſte Majeſteyt,
Dat noyt ontheft haer galm, eerbiedigh toebereydt,
By al die oyt betreên dees hooge Hemels kimmen.
Calphurnia ſiet op, ſiet hier uw Cæſar ſtaen,
Ghy ſult, met hem wel haeſt, door dees Palayſen gaen,
Daer wy te ſaem verhooght in Eere-ſterren glimmen.
Wie dat my baden aen, om 't gunnen van haer leven,
Wie dat ick overwon, door mijn onwinbaer ſwaert,
En vinden niet haer wit, noch ooghmerck op der Aerdt,
Terwijl een vreede doot in 't korte haer doet ſneven.

Maer als ick sie wat my hier komt den Hemel geven,
Wat Jupijns goedtheyt heeft alhier voor my bewaert,
Dan is mijn ziel gepayt, mijn sterflijckheyt bedaert,
Terwijl den Hemel kan, de Aerdt te boven streven.
Mijn Lief weest dan gerust, ick schey, 't is meer dan tijdt,
De Hemel-Rey verwacht my hooger, daer verblijdt,
De Werelts Vorsten my ontmoeten, die als Goden,
Ter Maeltijt van Jupijn, te samen zijn vergaert,
En daer men noch een plaets voor u, mijn Lief, bewaert.
Ick ga, maer eer ick schey, hoor na des Hemels Boden.

Rey van Hemel-lien.

Octaviaen die volght, vlucht Moorders vry te Paerde,
't Was Cæsars Susters Soon wien hy sijn Scepter gaf,
Snijdt ghy den levens-draet van Cæsars dagen af?
Neen, 't was het Star-hof selfs, dat hem sijn gloor bewaerde;
Hy was die 't Roomsche hayl door Aerd en Zee vergaerde,
Hy die dees Monarchy gaf d'alderhooghste Staf,
Hy sterft niet in sijn asch; uyt Cæsars beenen-kaf
Soo komt noch grooter Vorst, den vreede Vorst der Aerde.
Ghy seght hy rocht u Staet, hy seyt ghy raeckt de mijn.
Seght ons, hoe kan een Vorst in Heer-sucht stille zijn?
Het Opperste Gebiedt de Vryheyt moet begrimmen.
Soo ghy u Vryheyt mint, leent noyt haer krachten uyt,
Het opperste Gesagh dat loert op sulcken buyt,
En 't wil door dese wegh, naer d'hooghste Troonen klimmen.

Calphurnia ontwakende.

Calphurn. Ay my! wat soeter laeffenis,
Komt op mijn hert, door d'ooren dalen,

In

In dese swaere droeffenis,
Uyt 's Hemels hooge Vreughde-zalen?
Gelijck de Son in d'avond-stont,
Wanneer sy gaet in 't water duycken,
Bevocht der Weyden dorren gront,
Waer van de bloemen 's morgens ruycken;
Soo vanght mijn kommerachtigh hart,
Den daeuw van Cæsars schemer-woorden,
En jaeght de ongeruste smart
Van my, op haer die hem vermoorden.
Daer is geen pijn die hem meer knaeght,
Maer heeft een beter deel verkregen,
Dan die een goude Kroone draeght,
Of op sijn zijd, een Oorloghs-degen.
Ach Cæsar! Cæsar! uwen glans,
Doet al mijn tranen innedroogen,
Ter rechter uur, daer ick althans
Voor dood legh in't nat van mijn oogen.
Ick voel de gloor van mijn Egà,
Die noch sijn Vrouw niet heeft vergeten,
Maer denckt noch aen Calphurnia,
Waer mé, sijn tijdt hy heeft versleten.
Vergoodde Cæsar, waerde pandt,
Ick acht geen Rijck, noch Scepters flonck'ren,
Noch over Zeeschen Tulleband,
Die hier op Aerd de deught verdonck'ren.
'k Wensch my van hier uyt dese pijn,
Om my om hoogh met u te meng'len
Daer ick de Maen ghy Son sult zijn,
De Sterren vele duysent Eng'len.

 Daer

Daer ſien wy in het Roomſch gebiedt,
Octaviaen in hoogheyd flonck'ren,
Soo g'ons by laetſte Wille liedt,
Om niet u Staet, oyt te verdonck'ren.
Daer blijft ons by d'onſterflijckheydt,
Vergood met al de zael'ge Zielen,
Die Jupijns goetheyt ons toeſeydt,
Voor haer, die voor ſijn Altaer knielen.
Daer leven wy door een verknocht,
Gelijck w' alhier op Aerde leefde,
Een leven by de Min gevrocht,
En dat ons Juno t'ſamen-weefde,
Ontbloot van jalouſy en haet,
Dat meeſt geeft droefheyt in dees dagen;
O Cæſar! my dan ſtaegh toelaet,
Dat 'k in u Min heb mijn behagen.
Ick ſtar-oogh naer u Hemels Tent,
Ick bid u wilt my daer verwachten,
Dit is ons beyd het ſaligh endt,
Dat wie op Aerd leeft moet betrachten.

Rey van Romeynſche Vrouwen.

't Is waerheyt, noch 't en gaet niet kreupel,
Noch 't is geen Toom voor het gepeupel;
Als 't van de Ziels onſterflijckheyt,
Met van kints aengeboren krachten,
Heeft wiſſ' en vrolijcke gedachten,
En ſich vertrooſt met d'eeuwigheyt.
Want of ſchoon onſe duyſt're oogen,
Door d'hand van Vrienden neêr-gebogen,

Niet langer doen, 't gewone werck,
Noch onſe ad'ren niet en voelen
Door 't bloedt, dat door hem plagh te ſpoelen,
't Gewicht van d'opgerolde Zerck:
Soo moet men evenwel niet achten,
Dat ons geen leven ſtaet te wachten,
Of ſchoon het ongezielt gebeent,
Met vers en biggelende vloeden,
Bevocht met treurige gemoeden,
Der moeder, die het lichaem ſpeent,
Geen weêrgalm geeft op 't droevigh weenen,
Met karmen, of met treurigh ſteenen:
Soo leeft nochtans de wack're Ziel,
En gaet met uytgeſpreyde veren
Haer naer der Zielen Tempel keeren,
Die d'Aerde klomp, korts onderhiel.
De kracht die Cæſars flucksſe leden,
Met konſt gingh aen malkand'ren ſmeden,
En dus ſijn Lichaem heeft gebouwt,
(Spijt menſchelijcke domme handen,
Ja oock weet-gierige verſtanden)
Van al haer werck niet op en houdt.
En ſchoon wanneer nu door de banden,
Des doots geperſt, uytſtreckt ſijn handen,
Geen teecken ſiet van ſijnen Geeſt,
Maer dat het al ſchijnt te verdwijnen,
't Gevoelen met de bitt're pijnen,
En niet en is, 't geen is geweeſt.
Soo is 't gelijck de Wilgen Loten,
Die bloeijen naer het konſtigh pooten,

Bevatten een verhole vonck,
Van, ô Godt, uw Almachtigheden,
Gemenght met Goddelijcke Reden,
Die men niet ſiet, dan door den tronck:
Soo oock het weſen onſer Zielen,
Wanneer dat Phœbi gulde Wielen,
Gaen neêrwaerts duycken uyt de lucht,
Haer groote kracht niet in en ſpannet,
Noch oock haer ſelven buyten bannet,
En maeckt al werckend, geen gerucht:
Soo wil de Ziel uyt 't Lichaem ſcheyden,
Wanneer de menſchen haer bereyden,
Te komen voor Godts Richter-ſtoel,
Sy laet het door de romp verdwijnen,
En laet haer held'ren glans niet ſchijnen
Aen 't oogh, en maeckt gantſch geen gewoel.

U Y T.

TOT DORDRECHT,

Gedruckt by *Simon Onder de Linde*, Boeck-drucker, woonende by de Viſchmarckt, in de Fonteyn. Anno 1670.